

Timo Kuru

**KIRJASTON IMAGO:
RAAHEN KAUPUNGINKIRJASTON MEDIANÄKYVYYS 1980–2012**

KIRJASTON IMAGO:
RAAHEN KAUPUNGINKIRJASTON MEDIANÄKYVYYS 1980–2012

Timo Kuru
Opinnäytetyö
6.2.2014
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Timo Kuru

Opinnäytetyön nimi: Kirjaston imago: Raahen kaupunginkirjaston medianäkyvyys 1980–2012

Työn ohjaaja: Jorma Niemitalo

Kevät 2014

Sivumäärä: 54

Tutkimus tehtiin Raahen kaupunginkirjaston toimeksiannosta. Opinnäytetyön tilaaja halusi tutkimuksen median kiinnostuksesta kirjastoon ennen 2013 alkavaa pääkirjaston peruskorjausta. Näin tutkimuksen aikakehykseksi saatiin vuodet 1980–2012.

Työn tavoitteena on selvittää se miten paljon ja minkä tyyppisiä artikkeleita media on kirjoittanut Raahen kaupunginkirjastosta. Tutkimus suoritetaan tarkastelemalla lähdeaineistona toimivia artikkeleja sisällönanalyysin keinoin. Sisällönanalyysillä saatuja tuloksia kohdistetaan kirjaston historialliseen kehitykseen Raahessa ja Suomessa.

Tutkimuksessa on käytetty viitekehyksenä kirjaston imagon ja julkisuuskuvan kehitykseen liittyvää teoriaa. Viitekehyksen ja tutkimusaineiston avulla selvitetään Raahen kaupunginkirjaston julkisuuskuvan kehitys. Mediana tutkimuksessa ovat paikallislehti Raahen Seutua ja kaupunkilehti Raahelaista.

Työn tulokseksi saatiin Raahen kaupunginkirjaston julkisuuskuvan kehitys vuosina 1980–2012. Kirjaston julkisuuskuva kehittyi kaupunkilaisten mielikuvien mukaan. Raahelaiset pitivät kirjastoaan paikallisuuden symbolina ja helposti lähestyttävänä ”joka miehen” kulttuurilaitoksena. Tutkimuksen tuloksena oli, että Raahen kaupunginkirjaston imagon ja julkisuudenkuva ovat kehittyneet positiivisesti kirjaston aktiivisen toiminnan tuloksena.

Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää Raahen kaupungin kirjaston tiedottamisen kehittämisesssä. Tutkimuksesta saatujen tulosten perusteella on mahdollista hallita tulevaisuudessa kirjaston julkisuuskuvaa yhä paremmin. Tutkimusta voidaan käyttää lähteenä laajemmassa selvityksessä Raahen kaupunginkirjaston historiassa ja toiminnassa.

Asiasanat: Raahen kaupunginkirjasto, imago, julkisuuskuva

ABSTARCT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Library and Information Services

Author: Timo Kuru

Title of thesis: Library's image: Media coverage of Raahe city library 1980-2012

Supervisor: Jorma Niemitalo

Spring 2014

Number of pages: 54

The study was made by a request of Raahe City Library. The client wanted a research about the interest that the media had about Raahe City Library before the beginning of main library's renovation in 2013. So the timeframe of this study became years 1980-2012.

The goal of this study is to find out how many and what kind of articles had been written about Raahe City Library. The study is done by analyzing the content of the source material articles by using methods of content analysis. The result of the content analysis are studied in the light of the historical events in both city of Raahe and Finland.

The Study uses the theories on the development of library's image and public image as its framework. With the help of the framework Raahe City Libarary's public image is contracted in the study. The study regards local newspaper Raahen Seutu and city newspaper Raahelainen as its media.

The result of the study was the development of Raahe City Library's public image in the given timeframe. Library's public image developed according to the mental image that the citizens had about it. Citizens of Raahe found their library to be a symbol of localization and it to be an easily approachable "every man's" cultural institution. The end result of the study was that Raahe City Library's image and public image had developed positively because of the active action of the library.

The result of this study can be used in furthering Raahe City Library's future. By the results of the study it is possible to control the public image of the library in the future even better. The study can be used as a source for a larger study of Raahe City Library's history and activity.

Keywords: Raahe city library, image, public image

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 KIRJASTOJEN JULKISUUSKUVA JA IMAGO.....	9
2.1 Mielikuvat ja imago	9
2.2 Identiteetin rakentuminen	11
2.3 Imagon vaikutus sidosryhmien käyttäytymiseen.....	11
2.4 Kirjastoalan markkinointi	12
3 RAAHEN KAUPUNKI JA KIRJASTO	14
3.1 Raahen kaupungin historia	14
3.1.1 Maailmansodat runnovat kaupunkia.....	15
3.1.2 Sodan jälkeinen Raahen nousee.....	16
3.2 Yleisten kirjastojen historia Suomessa 1900-luvulla.....	17
3.3 Raahen kaupunginkirjaston historia	18
3.3.1 Kirjaston varhainen alku	18
3.3.2 Kokoelman kasvaminen.....	19
3.3.3 Kirjasto toimi lahjoitusvaroin	19
3.3.4 Kirjaston monet sijainnit.....	20
4 TUTKIMUS VUOSIJAKSOITTAIN.....	21
4.1 Vuodet 1980–1989.....	22
4.1.1 Vaikuttajien vuosikymmen	24
4.1.2 Kirjasto aktivoituu median silmissä.....	24
4.2 Vuodet 1990–1999.....	25
4.2.1 Kirjasto paikalliskulttuurin keskus	27
4.2.2 Kyläyhteisöt säästöjä vastaan	28
4.3 Vuodet 2000–2003.....	29
4.3.1 Kirjaston toiminnan henkilöityminen	32
4.3.2 Kirjasto kehittyvänä laitoksena.....	33

4.4 Vuodet 2004–2007.....	33
4.4.1 Kirjasto modernisoituu	37
4.4.2 Lakkautukset jatkuvat.....	38
4.4.3 Lakkautusten vaikutus julkisuuskuvaan	38
4.5 Vuodet 2008–2012.....	39
4.5.1 Kirjaston entiset työntekijät kiinnostavat paikallislehtiä.....	42
5 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	43
5.1 ”Raahelaisten rakastama laitos”	43
5.2 Kirjasto täynnä mielenkiintoisia ihmisiä	44
5.3 Muuttuva uutisointi.....	45
5.4 Kirjasto paikallisuuden symbolina	46
5.5 Rantakatu ja aktiivisuuden imago.....	47
6 POHDINTA.....	50
LÄHTEET	52
Aineslähteet	52
Muut lähteet.....	52

1 JOHDANTO

Raahen kaupunginkirjasto on suomalaisittain vanha, alkujaan jo 1800-luvulla perustettu kirjasto. Raahen pääkirjasto on sijainnut jo vuodesta 1980 lähtien Raahen Rantakadulla, jossa kirjastolle on erikseen rakennettu rakennus. Tutkimuksen ajankohdaksi onkin valikoitunut juuri se ajanjakso, jolloin pääkirjasto sijaitsee Rantakadun rakennuksessa vuosien 1980 ja 2012 välisenä aikana. Tutkimuksen tilaajana on Raahen kaupunginkirjasto.

Tutkimuksen kohteena on koko Raahen kaupunginkirjasto, josta keskeisin tutkimuskohde pääkirjasto. Terminä käytetään Raahen kirjastoa tai vain kirjastoa. Opinnäytetyön tutkimuksen kohteena on median antama näkemys Raahen kaupunginkirjastosta. Tutkimuksessa käsitellään median antamaa julkisuuskuvaa sekä imagoa. Tutkimusaineistona ovat median kirjoittamat artikkelit kirjastosta ja niiden sisältöjen merkitystä.

Opinnäytetyön viitekehys havainnollistaa imagon muodostumista ei-kaupallisissa organisaatioissa, julkisuuskuvan kehittymistä mielikuvien kautta sekä kirjaston markkinoimisen perusteita. Viitekehykseen sisältyy myös Raahen kaupungin, sen kirjaston ja yleisten kirjastojen historiallinen kehitys.

Opinnäytetyössä aineistona ovat kaksi lehteä, jotka ovat paikallislehti Raahen Seutu sekä kaupunkilehti Raahelainen. Lehdet edustavat kattavasti raahelaista mediamaisemaa. Lehdissä on ilmestynyt riittävästi lähdemateriaaliksi kelpaavia artikkeleita. Molemmat lehdet omistaa Alma Media-konserni ja lehtien toimitukset yhdistyivät vuonna 2008 välttääkseen uutisoiminnan päällekkäisyyttä. Raahelainen on ilmestynyt vuodesta 1974 (Lisätietoa julkaisusta Raahelainen, 2014. hakupäivä 26.2.2014) ja Raahen Seutu vuodesta 1919 (Lisätietoa julkaisusta Raahen seutu, 2014. hakupäivä 26.2.2014). Molempien lehtien ilmestymisaika kattaa koko tutkittavan ajanjakson.

Kaikki saadut tulokset ja johtopäätökset kootaan yhteen ja tutkimusongelmaan haetaan ratkaisua sisällönanalyysin keinoin. Näin kootuista tuloksista tehdään johtopäätökset ja kerrataan, mitä tutkimuksessa on saatu selville.

2 KIRJASTOJEN JULKISUUSKUVA JA IMAGO

Kaikille palveluja tarjoaville organisaatioille ja yhteisöille positiivinen imago on tärkeä. Organisaation imago määrittää, lähtevätkö asiakkaat hakemaan palveluita juuri kohde yrityksestä vai jostain samankaltaisia palveluita tarjoavasta kilpailevasta yrityksestä. Juuri tilanteessa, jossa samankaltaisia tai korvaavia palveluita tarjoavia yrityksiä on monta, ymmärtää miksi imagolla on niin suuri merkitys. Positiiviset kokemukset ja mielikuvat ajavat ihmisiä palveluntarjoajaa kohti, kun taas vastaavasti negatiiviset mielikuvat ajavat potentiaalisia asiakkaita pois päin yrityksestä ja aiheuttaa tarjottujen palveluiden välttämistä. (Vuokko 2004, 189.)

Tilanteessa, jossa tarjolla on vain yksi palveluntarjoaja kuten verovirasto tai Kansaneläkelaitos, voidaan kyseenalaistaa onko imagon kehittämisellä mitään merkitystä. Jos palveluita on joka tapauksessa jokaisen ihmisen tietyissä tilanteissa pakko käyttää, voidaan kysyä onko mitään mieltä panostaa positiiviseen imagoon. Vaikka joitain laitoksia on välttämätöntä käyttää tiettyjen palveluiden saamiseksi, ei se tarkoita, että niidenkään kannattaa täysin unohtaa hyvän julkisuuskuvan ylläpitämistä. Vaikka palvelua olisi käytettävä, niin mihinkään tällaiseen virastoon tai yritykseen ei tarvitse mennä töihin. Minkään ilman lakia sidotun yhteistyötahon ei ole pakko olla yhteistyössä organisaation kanssa, jolla on huono maine. (Vuokko 2004, 189 – 190.)

2.1 Mielikuvat ja imago

Käsitteenä imago sana nousi ensimmäisen kerran esiin Harvard Business Review –lehdessä Yhdysvalloissa 1950-luvulla. Kuten Karvonen asian ilmaisee, imago on kuviteltu asia, ”joka on jotain muuta kuin todellisuus itsessään”. Imagon käsite levisi nopeasti Yhdysvaltojen yritysmaailmassa sen keksimisen jälkeen osittain siksi, että televisio otti yhä suuremman roolin mielikuvien luojana ja helpotti visuaalisuudellaan imagon ja siihen liittyvien viestien välittämistä ihmisille. (Karvonen 1999, 36–39, 43.)

Monissa yhteyksissä mielikuvaa ja imagoa pidetään täysin samaa tarkoittavina asioina. Puhutaan paljon myös maineesta ja kaupallisten yritysten puolella yrityskuvasta sekä ei-

kaupallisissa yrityksissä yhteisökuvasta. Yhteisö- tai yrityskuva tarkoittaa kuvaa, joka ihmisillä on jostain organisaatiosta organisaationa. Näin termit kuvaavat oikeastaan vain yhtä aspektia, josta imago kokonaisuudessaan koostuu. Yrityksen tai yhteisön imagoon liittyy myös olennaisesti se käsitys, mikä ihmisillä on yrityksen tuottamista palveluista tai hyödykkeistä. (Vuokko 2004, 190.)

Mielikuva tai imago on kaikkien niiden käsitysten summa, joita yksilöillä, yhteisöllä tai sidosryhmällä on organisaatiosta tai jostain sen toimintaan liittyvästä asiasta. (Vuokko 2004, 190.)

Mielikuvat syntyvät siitä, miten hyvin saadut palvelut ovat vastanneet odotuksia, sekä ovatko muilta kuullut kokemukset palvelun laadusta hyviä vai huonoja ja vastaavatko ne omia käsityksiä saadun palvelun tasosta. Mielikuvat, joita ihminen henkilökohtaisesti synnyttää, ovat vuorovaikutuksessa kerroksisten mielikuvatasojen kanssa. Ihmisen henkilökohtainen käsitys on yhteydessä näin laajempiin mielikuviin, joita alueella, maalla tai yhteisöllä on. Organisaatiosta syntyvä mielikuva on siis ihmisten muistin ja kokemusten varassa. Kahden samaa palvelua käyttäneen ihmisen mielikuva palvelua tarjonneesta yrityksestä voi olla hyvinkin erilainen riippuen hänen aikaisemmista kokemuksistaan. (Vuokko 2004, 191, 200–201.)

Vaikka jokaisen yksilön henkilökohtaiset kokemukset vaikuttavat eniten mielikuviin, voi ihmisellä olla myös mielikuvia sellaisista organisaatioista, joiden kanssa hän ei ole koskaan ollut missään tekemisissä. Tällaisten mielikuvien syntyyn vaikuttaa voimakkaasti se, millainen yleinen mielipide organisaatiosta tai asiasta on ja minkälaisena organisaatio esitetään mediassa. Median vaikutus on nykyaikana jatkuvasti kasvavassa mielipiteiden muodostajana, vaikka perinteiset mielikuvaa luovat ovat osaltaan saaneet väistyä uusien medioiden nopean tiedonvälityksen tieltä. Informaationlukutaito on kasvavassa osassa siinä, miten ihmiset pystyvät tulkitsemaan median esittämää informaatiota. (Blanchett, Powis & Webb 2012, 7; Vuokko 2004, 200–201.)

2.2 Identiteetin rakentuminen

Identiteetti sana tulee Karvosen mukaan latinasta, sanasta ”identitas”. Identiteetti on se, joka erottaa meidät muista ja jonka varaan erityisyys rakentuu. Yksilöllisyys luo jokaiselle oman identiteetin. Ne ominaisuudet, jotka erottavat henkilön muista, erilaisuudet toisiin nähden, joita vain henkilöllä itsellään on tai jotka ovat henkilössä hallitsevia taikka näkyviä piirteitä, luovat pohjan identiteetille. (Karvonen 1999, 45.)

Organisaatioilla on imagoonsa liittyen aina tietynlainen identiteetti. Identiteetti koostuu organisaation ulkoasusta, työntekijöiden virkapuvuista, rakennuksien arkkitehtuurista ja tilojen yleisilmeestä. Identiteetti kattaa alleen myös ne yksilölliset piirteet, joita organisaatiolla voi olla tai joista se on tunnettu. Myös kaikki palvelun laadusta ja yksilöllisyydestä henkilöstön määrään ja käytökseen vaikuttaa organisaation identiteettiin. Identiteettiin kuuluvat siis kaikki ne piirteet, jotka vaikuttavat organisaation persoonallisuuteen ja jotka samanaikaisesti vaikuttavat imagoon. (Vuokko 2004, 191–192.)

2.3 Imagon vaikutus sidosryhmien käyttäytymiseen

Organisaatioiden verkostoituessa yhä enemmän erilaisten sidosryhmien määrä kasvaa ja niiden saamien mielikuvien merkitys imagosta kasvaa sitä myötä. Ei ainoastaan vanhoja sidosjärjestöjä ole enemmän, vaan myös kaikenlaiset järjestöt ovat päivittäin yhteydessä toisiinsa, organisaatioilla on yhä enemmän yhteyksiä alihankkijoihin, etujärjestöihin, taustaorganisaatioihin, tytäryhtiöihinsä ja uuden median edustajiin. Nykyaikainen nopea kommunikaatio ja tiedonsiirto tekevät mielipiteistä yhä nopeammin vaihtuvia. Tarinat ja jutut kulkevat nopeammin ja organisaation maine voi muuttua pienienkin asioiden kasvaessa vauhdikkaassa ryöpytyksessä suuriksi. (Vuokko 2004, 192–194.)

Jatkuva kilpailun kiristyminen pakottaa keksimään yhä tehokkaampia keinoja, joilla asiakkaat saadaan houkuteltua käyttämään juuri oikeita palveluja. Oikeanlainen imago on sellainen väline, jolla saadaan oikeat tukioorganisaatiot ja sidosryhmät organisaation taakse tukemaan ja tekemään tuottoisaa yhteistyötä. Yhteistyön seurauksena palvelun suosio ja laatu paranee. Sidosryhmien yhteistyön merkitys organisaation toiminnassa on

suuri ja vaikuttaa jokaisella sen toiminnan sektorilla. (Karvonen 1999, 22–23; Vuokko 2004, 193.)

Kaikkien organisaatioiden, pienienkin sidosryhmien päätöksiin vaikuttaa organisaation imago ja se, kestäkö imago tarkastelua kaikilta suunnilta. Voidaan sanoa, että organisaation imago on läpinäkyvä. Hyvän imagon omaavaa organisaatiota voidaan pitää hyvänä työnantajana, hyvänä työpaikkana, luotettavana yhteistyökumppanina ja asiallisena toimijana. Vastaavasti negatiivinen imago, joka ei kestä lähempää tarkastelua tai jonka taakse selvästi yritetään peittää jotain, vaikuttaa epäluotettavalta tai saa organisaation näyttämään jopa huonolta järjestöltä. Organisaatio voi näin vaikuttaa sellaiselta huonolta kumppanilta, jolta ei halua tai jolta ei voi luottaa saavansa asiallista yhteistyötä. Huonon imagon omaavaan yritykseen eivät halua töihin hyvin koulutetut ja pätevät ihmiset, joilla on mahdollisuuksia olla myös muiden palveluksessa. Yhteistyökumppanien ja hyvien työntekijöiden karttaessa organisaatiota sen työskentely vaikeutuu tai tulee jopa mahdottomaksi. Organisaatio voi itse vaikuttaa niihin elementteihin, joista sen imago koostuu ja näin olla vaikuttamassa imagoonsa positiivisesti. (Vuokko 2004, 192–194.)

2.4 Kirjastoalan markkinointi

Markkinointi on käsite, joka liitetään helposti voittoa tavoitteleviin yrityksiin eli kaupalliseen sektoriin. Markkinoinnin käsitteet ovat kuitenkin helposti sovellettavissa myös ei-kaupallisiin järjestöihin. Tärkeintä ei ole se, tavoitellaanko markkinoinnilla yritykselle voittoa vai ei. Ei-kaupallisissa yrityksissä markkinointia ei monesti edes kutsuta markkinoinnin termillä, vaan puhutaan esimerkiksi mainonnasta tai julkisuuskuvasta. (Vuokko 2004, 13.)

Kirjastojen on löydettävä oikeanlainen markkinointistrategia, jotta ne voivat säilyttää asemansa nykyisellään ja vahvistaa asemiaan uusilla alueilla. Kirjaston imago ja julkisuuskuva ovat suuressa osassa sitä strategiaa, jolla kirjastot pystyvät säilyttämään nykyisen asemansa. Menneen julkisuuskuvan ymmärtäminen ja sen vaikuttaminen nykyiseen imagoon ja kirjastojen maineeseen on se pohja, jolta voidaan lähteä rakentamaan kirjastojen kestäväää strategiaa.

Avainasia markkinoinnissa kirjastoille on löytää paras tapa kasvaa ja tulla vahvemiksi kirja-alalla. Strategisen markkinoinnin asema kirjastojen markkinoinnissa on pitkällä ja keskipitkällä tähtäimellä löytää tilaisuuksia ja markkinarakoja, joita kirjastot voivat potentiaalisesti hyödyntää. Strateginen markkinointi tähtää kasvattamaan kirjastojen markkinaosuutta nykyisillä ja uusilla alueilla. (de Saez 2002, 29.)

Tässä opinnäytetyössä haetaan menneisyyttä tutkimalla niitä toimivia markkinoinnintyökaluja, joita Raahen kaupunginkirjasto voi käyttää julkisuuskuvansa kehittämässä. Kirjaston on tunnettava toimialueelleen sopivimmat markkinointistrategiat, jotta se voi toimia mahdollisimman tehokkaasti. Pitkänaikavälin strategioiden kehittämiseksi tarvitaan tietoa siitä, minkälaista markkinointia aikaisemmin on tehty ja minkälaisia vaikutuksia sillä on ollut.

Markkinoinnin ytimen täytyy muodostua kysymyksen ”Millä alalla olemme” ympärille ja tähän kysymykseen markkinastrategian olisi vastattava niin lyhyellä kuin pitkälläkin tähtäimellä. Jatkuva ympäristön ja tapahtumien tarkkailu auttaa paremmin ennustamaan sitä mihin ala on menossa. Kun tiedetään, mistä ollaan tulossa ja mihin mahdollisesti menossa, on helpompi tehdä oikein kohdistettuja suunnitelmia ja strategioita, joiden avulla päästään haluttuun lopputulokseen. Onnistuneet strategiat useimmiten perustuvat asiakas- ja käyttäjätyytyväisyyden nousulle. Jotta hyvä suunta jatkuisi, kirjaston täytyy kysyä itseltään tuleeko nykyinen kehitys jatkumaan nykyisen strategiamme avulla ja vastaako strategia yhä kaikkia tarpeitamme. (de Saez 2002, 29–30.)

3 RAAHEN KAUPUNKI JA KIRJASTO

Tässä luvussa tarkastellaan sitä, mitä Raahessa ja kohdekirjaston historiassa oli tapahtunut tultaessa 1980-luvulle. Kartoittamalla lyhyesti Raahen kaupungin historiaa, tutustaan siihen millainen kaupunki on oikein kyseessä ja millaisessa ympäristössä kirjaston oli voitava toimia. Kaupunginkirjaston historiaa selvittämällä saadaan tietää, millainen kirjasto oli vuoteen 1980 mennessä, kun se muutti uusiin tiloihinsa Raahen Rantakadulle ja miten oli päädytty nykymuotoiseen kirjastoon.

3.1 Raahen kaupungin historia

Raahen kaupunki on perustettu vuonna 1649 Pietari Brahen toimesta Salon pitäjän alueelle kaupankäynnin edistämiseksi. Kaupungin perustaminen palveli hyvin sekä Pietari Brahen että Ruotsin valtion taloudellisia intressejä. Uusi kaupunki toimikin kukoistavana merisatamana ja kauppakaupunkina palvellen Kajaanin lääniä myöten lähialueitaan solmukohtana Ruotsin isompiin kaupunkeihin kulkevalle kauppatavaralle. (Toivanen & Forss, 1990.)

1700-luku ja ensimmäinen puolisko seuraavasta vuosisadasta olivat Raahen kaupungille varsinaista kulta-aikaa. Raahen nousi koko alueen johtavaksi merenkulkukaupungiksi ja sitä myöten sen maine nousi koko maan tietoisuuteen. Kaupunki nousi siihen kukoistukseen, jota sen perustaja Pietari Brahe oli sille halunnut, kylläkin vasta 200 vuotta myöhemmin, kun hän oli kaavaillut. Raahen merkitys kukoistuskautensa suurena satamakaupunkina voidaan nähdä niistä määristä laivoja, jotka olivat tuona aikana tämän pienen kaupungin ihmisten omistuksessa. Määrä oli valtava ja raahelaisaluksia riitti myös valtamerille asti. Kaupungin kautta kulki ennätysmääriä hyödykkeitä ja väkiluku kaksinkertaistui kasvattaen Raahen Kokkolaa suuremmaksi. (Aunola & Pikkarainen 2009, 6; Nygård 1995 15–17.)

Kaupunki selvisi ympäröivän maaseudun ahkeran väen ansiosta vähäisillä vaurioilla sodista ja isosta vihasta. Kehittyvä kaupunki kuitenkin tuhoutui hetkellisesti kokonaan vuoden 1810 suurpalossa. Myös maan nopea kohoaminen Raahen alueella muutti

pikaisesti maisemaa. Saaret kasvoivat niemiksi, satama mataloitui ja rantaviiva kulkeutui merelle päin. Nämä ongelmat tuottivat suurimman haitan Raahen merenkulun kulta-aikana. (Nygård 1995, 15–17.)

Tultaessa 1900-luvulle Raahen kaupunki oli jo ehtinyt kokea suurimman loistonsa. Venäläiset olivat olleet vallassa jo vuosisadan, eikä kukaan enää jaksanut muistaa aikaa Ruotsin vallan alla. Kaupungin poliittinen maisema uudistui, kun työnväenliike sekä suojeluskuntaliike nostattivat suosiotaan Raahen kaupungissa ja sen lähikylissä. Vaikka kaupunki sai vielä suurimman elantonsa merenkulusta, alkoivat varsinkin lähiseuduilla karja- ja maatalous kasvavaa nopeasti. (Lackman 1991, 13–27.)

3.1.1 Maailmansodat runnovat kaupunkia

Ensimmäinen maailmansota oli kovaa aikaa kaikille ja sen kielteiset vaikutukset näkyivät Raahessa varsinkin taloudellisella puolella. Sota sulki myös Raahen sataman ja vähensi näin merkittävästi kaupunkilaisten tuloja. Yksityisten ihmisten elämään sota vaikutti paitsi pulan ja työttömyyden kautta taloudellisesti niin myös inhimillisellä tasolla. 22.3.1917 saapui viesti vallankumouksesta Venäjällä ja kansa riemuitsi Raahessa uutta vapautta entisistä sortolaeista. Vuoden päästä kuultiinkin jo uutisia venäläisten aseistariisumisesta, kansalaissota alkoi. Raahen suojeluskuntalaiset ottivat kaupungin haltuunsa, vaikka aseellista vastustusta punaisten ja venäläisten joukkojen kautta kohdattiin jonkin verran. (Lackman 1991, 357–362.)

Maailmansotien välinen aika alkoi levottomasti myös Raahen kaupungissa. Valtakunnallinen kommunistien salainen toiminta näkyi Raahen tienoolla uusien punakaartien tynkinä ja levottomuuksina, joita kommunistit yrittivät lietsoa kaupungeissa. Kaupunki pysyi valkoisten hallussa ja 1920-luvulle tultaessa kommunismin vastaisuus lisääntyi. Myöhemmin Raahen kehittyi teollisuustyöläisten kaupungiksi, mutta sotia ennen kommunismin vastaisuus oli vahvaa. Kunnallispolitiikkaa hallitsi vuosikymmenet vastakkainasettelu vasemmiston ja oikeiston välillä. Tämä asettelu johti lopulta Raahen alueella oikeiston johtamiin työväenyhdistysten lakkauttamisiin ja muihin samankaltaisiin lakkautuksiin työväenliikkeen ja ammattiyhdistysliikkeen osastoissa. (Lackman 1991, 528–543.)

Toinen maailmansota otettiin vastaan ristiriitaisin tuntein mutta Venäjän hyökätessä Suomeen talvisodan alussa, saivat kansanrivit yhtenäisyyttä isänmaan puolustamisesta. Raahelaisia ja Raahen lähialueiden miehiä osallistui talvi-, jatko- ja Lapinsotaan. Jokaisessa sodassa kaatui monta raahelaista isänmaan puolesta. Kotirintamalla kaukana sodan eturintamasta pärjättiin olosuhteisiin nähden hyvin ja mieliala säilyi pitkään korkealla, kun kuultiin voitoista ja torjuntataisteluista, joita suomalaiset joukot saavuttivat rintamalla. Lähetettiin virallisia ja henkilökohtaisia tervehdyksiä tutuille ja joukoille. Lopullinen sodan häviäminen tuli monelle yllätyksenä ja oli koko Suomelle lopulta ankara isku. (Lackman 1991, 543–546.)

3.1.2 Sodan jälkeinen Raahe nousee

Sodan jälkeen Raahen poliittisen oikeiston kannatus laski huippuvuosien 50 prosentista vuoteen 1948 vain 33 prosenttiin hyväksytyistä äänistä. Kannatus jatkoi laskuaan ja oli vuoden 1958 vaaleissa enää 10 prosenttia. Vasemmisto ja työnväenliike saivat sodan jälkeisistä ajoista valtavasti puhtia ja nostivat selvästi kannatustaan. (Lackman 1991, 546.)

Viimeinen merkittävä tapahtuma Raahen historiassa ennen 1980-luvun alkua oli vuonna 1960 Rautaruukin terästehtaan perustaminen Saloisiin. Myöhemmin tapahtui myös Saloisen yhdistäminen Raahen kaupunkiin. Raahen alue oli 1950-luvulla yksi huonoiten kehittyvistä alueista koko Suomessa. Mutkallisten vaiheiden jälkeen lääkkeeksi kehitykseen ja huonoon työllisyystilanteeseen saatiin monien havittelema Rautaruukin terästehdas. Kilpailu tehtaan sijoituspaikasta jatkui aivan loppumetreille asti. Kuitenkin tehtaan tuomat työpaikat teollisuuden alalla sekä sen tukialoilla olivat omiaan vauhdittamaan sekä Raahen taloudellista muutosta maatalousalueesta vauraammaksi teollisuusalueeksi että väestön rakennemuutosta keskiluokkaisemmaksi, suomenkielisemmäksi ja työnväen hallitsemaksi kaupungiksi. Rautaruukin perustamisen vaikutuksia alueen elintasoon ja kehitykseen ei voida yliarvioida. Vasta tehtaan tuoman varallisuuden mukana tuli kaupunkimainen kehitys ja sellainen vauraus, joista oli purjelaivakultakauden jälkeen unelmoitu. Vierailullaan kaupunkiin Presidentti Urho Kekkonen varmisti tehtaan perustamisen Raaheen vuonna 1963. Vahvistus sijoituspaikasta saatiin myös Suomen maanpuolustuksen taholta tulleella lausunnolla, jossa todettiin Oulujoen eteläpuolen olevan sotilaallisesti katsottuna tehtaalle parempi

sijoituspaikka. (Lackman 1991, 563,570; Aunola & Pikkarainen 2009, 128; Rajaniemi 2006, 27.)

3.2 Yleisten kirjastojen historia Suomessa 1900-luvulla

Yleiset kirjastot ovat aina kuuluneet Suomessa suomalaistamisohjelmaan ja kansan yleissivistyksen kasvattamiseen. Ensimmäinen kirjastolaki kuitenkin astui voimaan itsenäistymisen jälkeen vastavuonna 1928. Laissa määrättiin avustuksia kirjastoille valtion puolesta, jotta kirjastot olisivat yleisesti ja yhdenmukaisesti jokaiselle maksuttomia. Vaikka laissa oli puutteita, erityisesti rahoituspuolella, oli sillä silti erittäin positiiviset vaikutukset Suomen kirjastojen kasvulle. Sodan ja taloudelliset vaikeudet toivat muutoksia kirjastolakiin ja kirjastojen toimintaan. Valtiolla ei ollut vaikeuksien aikana varaa kustantaa kirjastojen ylläpitoa, joten niiden hoitamisten kustannuksia siirrettiin kunnille. (Kinnunen 2013, 14–15; Vatanen 2009, 223–224.)

Vuonna 1961 saatiin toinen kirjastolaki, jota oli valmisteltu jo edelliseltä vuosikymmeneltä lähtien. Lakia olikin jo odoteltu pitkään, sillä kirjastolaki oli 50-luvulta lähtien lähinnä jarruttanut kirjastojen kehitystä ja Suomi oli jäänyt paljon jälkeen Ruotsista ja Tanskasta. Kaikesta huolimatta kehitystä oli saatu aikaiseksi myös Suomessa. Uusi laki mahdollisti kirjastojen laadun parantamisen uusilla resursseilla, joita niille taattiin. Tehokkuus ja laadun parantaminen levisivät laajasti kirjastoissa ja vuonna 1986 kun kolmas kirjastolaki astui voimaan, olivat Oulun ja Helsingin alueet jo automaation edelläkävijöitä koko Suomessa. Tällainen trendi levisi vasta vähän myöhemmin muualle Suomeen. Suomessa alettiin rakentaa 80-luvulla uusia kirjastoja vauhdilla. Sodan jälkeinen niukkuus oli ohi ja laajenevat kirjastot tarvitsivat uusia tiloja. (Aaltonen, H. 2009, 580–581; Kinnunen 2013, 14–15; Mäkinen, I. 2009, 384–386.)

Kirjaston asemaa yhteiskunnassa oli pohdittu paljon 1980-luvulla ja oikeutusta haettiin monella tavalla. Vaikka uusi vuosikymmen alkoi lupaavissa merkeissä, iski Suomeen 1990-luvulla lama. Laman tuomat taloudelliset vaikeudet kirjastojen rahoituksessa pakottivat kirjastot harkitsemaan säästöratkaisuja. Kaupungit ympäri Suomen loivat kirjastosta säästöjä jäädyttämällä kirjastovirkoja. Vähäiseksi käyvien kirjastovirkailijoiden ja -hoitajien töitä auttamaan saatiin tietotekniikka ja internet kirjastoihin. Internetin kautta saatiin säästettyä sekä työresursseja että aikaa lähes kaikissa

töissä. Kun lama vielä yhdistyi valtionapurahajärjestelmän uudistuksen kanssa, oli kirjastojen tulevaisuus vakavasti vaakalaudalla. Kuitenkin kirjastojen henkilökunta ja käyttäjät yhdistivät voimansa nostaakseen kirjastojen profiilia ja pelastaakseen Suomen kirjastojärjestelmän tuholta. Voimakas profiilinnosto näkyi ja tehoi, kun kirjastot 2000-luvulle tultaessa olivat yhdistyneet kiinteäksi osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Myös vuoden 1998 kirjastolaki takasi sen. (Kinnunen 2013, 14–15; Mäkinen 2009, 435–436.)

Yleiset kirjastot panostivat voimakkaasti sähköisiin palveluihin 2000-luvulla. Kehitys oli jo 1990-luvulla kirjastoihin saapunutta internettiä päin ja kirjastot asensivat langattomia verkko- ja nettipalveluita käyttäjiensä ulottuville. Yksittäisten kirjastojen palveluiden sähköistymisen lisäksi muun muassa Kirjastot.fi -palvelu ja sen nykyiset sivutoiminnot kuten Frank-monihaku otettiin käyttöön. (Kinnunen 2013, 25–26.)

3.3 Raahen kaupunginkirjaston historia

3.3.1 Kirjaston varhainen alku

Kirjastot olivat jo varhain yksi suomalaisten nationalistien kansansivistysohjelman kulmakivi ja niitä sekä rahoitettiin että rakennettiin laajasti ympäri Suomen. Raahen kaupunki ja sen väestö olivat jo varhain 1800-luvulla hyvissä yhteyksissä ulkomaihin ja sitä myöten korkeampaan sivistykseen. Raahessa toimi 1800-luvun alussa lukuseuroja sivistyneistön keskuudessa sekä Johan Christian Wichmannin omistama yksityinen kirjasto. Tästä kirjastosta on säilynyt Helsingin yliopiston kirjaston arkistoissa säilytettävä lainakirjaluettelo vuodelta 1818. (Lackmann 1991, 243; Kirjastovirma 2014, hakupäivä 18.2.2014; Mäkinen 2009, 151; Raahen kaupunki 2014, hakupäivä 18.2.2014)

Yksityiskirjasto siirtyi Johan Christianin muuttaessa Tornioon hänen veljelleen apteekkari Carl Wilhelm Wichmannin omistukseen. Vuonna 1821 aloittanut lukuseura perusti oman kirjastonsa kaupunkiin ja Wichmannien kirjasto siirtyi tämän kirjaston yhteyteen ainakin muodollisesti, vaikka kirjasto ilmeisesti silti sijaitsi Wichmannin rouvan luona. Rouva Wichmann eli samassa taloudessa, jossa myös rouvan poika apteekkari Carl Wichmann asui, siis mies, jota pidetään Raahen kirjaston ”isänä”. (Lackmann 1991, 243; Kirjastovirma 2014, hakupäivä 18.2.2014; Mäkinen 2009, 151; Raahen kaupunki 2014, hakupäivä 18.2.2014)

3.3.2 Kokoelman kasvaminen

Raahen kirjastolla oli 1800-luvulla hyvin vaatimaton kirjakokoelma, joka koostui lähinnä yksityishenkilöiltä kootuista kokoelmista. Tarkkoja lukuja kokoelman määrästä aivan alkuvuosilta ei tiedetä. Ensimmäinen säilynyt tili Finska Lånabiblioteket i Brahestadin toiminnasta on vasta vuodelta 1856. Siitä kuitenkin selviää, että kirjastossa oli jonkin verran suomenkielistäkin aineistoa, vaikka kaupunki ja varsinkin sen sivistyneistö oli enimmäkseen ruotsinkielistä. Lukusalit, joita kirjastoon perustettiin sen sijaintipaikasta huolimatta, toivat jo varhaisessa vaiheessa sellaisen kirjallisuuden ja lehdet ihmisten ulottuville, jotka olisivat muuten olleet monille aivan liian kalliita hankkia. Nämä lukusalit sekä kirjastoaktiivien toimien kansansivistävä vaikutus toivat yhä uusia ihmisiä kirjaston asiakkaisiksi, vaikka tilastollisesti Raahen seudulla oli 1800-luvulla suhteellisen huono tilanne luku- ja kirjoitustaidon ja koulutuksen suhteen. Koulutustilanne parani nopeasti vuosisadan loppua kohti aktiivisen kansalaistyön ja useiden sivistävien koululaitosten kuten Raahen Porvari- ja Kauppakoulun, Lybeckerin käsityökoulun sekä Raahen seminaarin avatessa ovensa. (Lackmann 1991, 236, 241, 243.)

1900-luvun puolella lainausluvut alkavat olla luotettavasti merkittäviä ja tiedetäänkin kirjaston esimerkiksi vuosien 1906 ja 1918 välillä kasvattaneen kokoelmansa 1200 niteensä 2848 niteeseen. Kirjaston kokoelma jatkoi koko vuosisadan kasvuaan ja tilojen ahtaus tuli jatkuvaksi ongelmaksi. Vuonna 1930 niteitä oli 5000 ja vuoteen 1959 mennessä, kun kirjasto muutti Fellmannin taloon, kokoelmaan kuului 11 680 nidettä. (Lackmann 1991, 244, 500; Raahen kaupunki 2014, hakupäivä 18.2.2014.)

3.3.3 Kirjasto toimi lahjoitusvaroin

Vuonna 1832 lukuseuran hajoamisen jälkeen perustettu lainakirjasto Finska Lånabiblioteket kärsi samoista ongelmista kuten kaikki aikansa kirjastot. Rahoituksesta ja sijoituspaikasta oli jatkuva puute. Kirjasto toimi pitkään lahjoitus- ja keräysvaroin, joita saatiin arpajaisista sekä kaupungin varakkailta asukkailta, kuten vuonna 1870 laivanvarustaja Johan Fellmanilta. Hän lahjoitti 4000 markan tukirahaston kirjastolle. Myös muut varakkaat kaupunkilaiset, kuten Henrik Sovelius, lahjoittivat rahaa kirjaston ylläpitoon. Maistraatti määräsi kirjastolle 10 ruplan suuruisen vuosituen jo vuonna 1861

ja esimerkiksi vuoden 1856 arpajaisissa saatiin koottua 25 ruplan summa. (Lackmann 1991, 243; Kirjastovirma 2014, hakupäivä 18.2.2014; Raahen kaupunki 2014, hakupäivä 18.2.2014.)

3.3.4 Kirjaston monet sijainnit

Kirjaston sijoituspaikkoina toimi vuoteen 1909 asti useat eri rakennukset. Esimerkiksi, kun Elias Lönnrotin ja J. L. Runeberginkin ystäväpiiriin kuulunut piirilääkäri Robert Ehrström toimi vuonna 1873 kirjaston johtokunnan puheenjohtana, oli kirjasto sijoitettu samoihin tiloihin huutokauppakamarin kanssa. Kirjasto sijoittui lopulta vuonna 1909 kaupungilta vapautuneeseen Pakkahuoneeseen. Näihin tiloihin se muutti yhdessä museon kanssa samana vuonna ja siellä se toimi seuraavat 50 vuotta. (Lackmann 1991, 244; Kirjastovirma 2014, hakupäivä 18.2.2014; Raahen kaupunki 2014, hakupäivä 18.2.2014.)

Senaatin kirjasto- ja kustannustoimisto kehotti Raahen kaupunkia perustamaan kantakirjaston kaupunkiin, tällainen myös perustettiin 21.9.1917. Sille myönnettiin 800 markan vuotuinen määräraha, jota vastaan kirjasto veloitettiin raportoimaan toiminnastaan kouluylihallitukselle. Tästä huolimatta kunnollinen ja laajamittainen kirjastotoiminta alkoi Raahessa vasta toisen maailmansodan jälkeen kirjastonhoitaja Anne Mustosen johdolla. Hän aloitti jo vuonna 1940 toimensa kirjastonhoitajana seuraten näin Gerda Holmströmiä, joka oli toiminut kirjastonhoitajana vuosina 1910–1940. Mustosen aikana kirjastotoiminta laajeni ja kasvoi. Vuonna 1959 kirjasto muuttikin uusiin isompiin tiloihin Pekkatorille Friemannin taloon. Tästäkin talosta loppui silti nopeasti tila kesken ja helpotusta ahtauteen saatiin vasta, kun kirjasto lopulta muutti vuonna 1980 Rantakadulle varta vasten rakennettuihin uusiin tiloihin, joissa kirjastonjohtajana toimi jo Paula Pirinen. (Lackmann 1991, 500–501; Kirjastovirma 2014, hakupäivä 18.2.2014, Ruotsalainen 2000, 3.)

4 TUTKIMUS VUOSIJAKSOITTAIN

Opinnäytteen tutkimusongelmana on, millainen kirjaston imago oli vuosina 1980–2012. Tutkimusongelmaa selvitetään sisällönanalyysin keinoin. Sisällönanalyysissä lähdeartikkelit ovat jaoteltu samasuuruisiin ryhmiin. Artikkeliryhmien aineiston sisältöä tarkastellaan käymällä läpi jokaisen lähdeartikkelin sisältö. Sisältöä tulkitsemalla tutkitaan erilaisia sisältöjen yhteyksiä ja samankaltaisuuksia sekä niiden antamia mielikuvia. Tutkimuksen tulosten perusteella päätellään mielikuvien vaikutusta Raahen kaupunginkirjaston julkisuuskuvaan. Artikkeliryhmien tuloksia vertaamalla voidaan saada selville tutkimusaikavälillä tapahtuneita mielikuvien ja julkisuuskuvan muutoksia sekä niiden muuttumisien syitä.

Tutkimus on jaoteltu käytännössä kahteen eri jaksoon, ennen ja jälkeen 2000-luvun alun. Nämä kaksi aikajaksoa on jaettu pienempiin osiin, jotta saadaan samasuuruisia artikkeliryhmiä. Artikkelit jotka ovat julkaistu ennen 2000-lukua, on lajiteltu vuosikymmenen mukaan. Vuodet 2000 jälkeen ilmestyneet artikkelit on järjestetty pienempiin ryhmiin.

	1980–1989	1990–1999	2000–2003	2004–2007	2008–2012	Yhteensä
Raahen Seutu	7	9	15	11	9	51
Raahelainen	1	2	2	4	3	12
Yhteensä	8	11	17	15	12	63

Kuvio 1 Tutkimusartikkeleiden määrä

Tutkimusaineistona olevien artikkelien määrä on yhteensä 63. Artikkelien määrä vaihtelee ajanjaksoittain (ks. Kuvio 1). 2000-luvulla ilmestyneet artikkelit on jaoteltu pienempiin aikajaksoihin, jotta saadaan lähdemateriaali viiteen noin yhtäsuureen ryhmään. Edellisten vuosikymmenen kokoisissa ryhmissä on noin kymmenen artikkelia, jotta sama määrä toistuisi, vuosijaotteluksi tulee 2000–2003, 2004–2007 ja 2008–2012. Tällä tavalla jaoteltuna ryhmät ovat suunnilleen samakokoisia, näissä viidessä ryhmässä voidaan käyttää samoja metodeja ja tulokset tarkentuvat kun lähestytään nykyaikaa.

Kaikista lehdissä ilmestyneistä jutuista lähdemateriaaliksi on valittu ne artikkelit, jotka edustavat lehdenlukijoille tuomaa näkemystä kirjastosta tai sen tapahtumista. Tutkimukseen ei otettu mukaan mielipidekirjoituksia ja yksittäisiä tilastoja. Valitun kaltaiset kattavat artikkelit ovat hyvä lähdemateriaali, joissa on riittävästi tutkittavaa sisältöä mutta ei kuitenkaan opinnäytetyön laajuuteen nähden liikaa materiaalia. Tällä menetelmällä valitussa materiaalissa on tarpeeksi monipuolisuutta ja tulkittavissa olevaa erilaista uutisointia, jotta voidaan muodostaa luotettavia päätelmiä ja johtopäätöksiä.

Lähdemateriaalin artikkelien uutisisältö voidaan jakaa kolmeen karkeaan kategoriaan: näyttelyistä, kirjaston työntekijöistä ja muuttuvasta kirjastosta kertovat artikkelit. Lähdemateriaalin artikkelit noudattelevat tämän kaltaista jakoa ja se auttaa niiden tulkitsemisessa sekä helpottaa luokittelua että tutkimista.

Tutkimukseen valitun ajallisen ja teemallisen jaottelun avulla 2000-luvulla ilmestyneissä artikkeleissa nousee esiin yhtenäisiä teemoja. Yhtenäisten teemojen avulla tapahtumien syy-yhteys tulkinta helpottuu. Pienemmät artikkelijoukot auttavat sekä tulkinnassa että historiallisten yhteyksien näkemisessä.

Tutkimusongelmaa lähestytään laadullisella menetelmällä sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysissä pyritään päättämään kohdedokumenttien sisältämän tarkoituksen erityisesti verbaalisin keinoin meta- ja kommunikatiivisesta datasta ja näin löytää tarkoituksia sekä syy-yhteyksiä ilmeisen ulkopuolella (Silius, K. 2005. hakupäivä 20.2.2014; Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2004). Opinnäytetyön tavoitteena on ratkaista tutkimusongelma opinnäytteessä tulkitsemalla ja analysoimalla saatua lähdemateriaalia ja tehdä saaduista tuloksista johtopäätelmiä, joiden avulla selvitetään kirjaston julkisuuden ja imagon kehitystä.

4.1 Vuodet 1980–1989

Otsikolla ”Kari Juvan näyttely Raahen kirjastossa” ilmestynyt artikkeli korostaa Juvan merkitystä taiteilijana ja kulttuurivaikuttajana Raahessa. Juvan näyttely on esillä Raahen kaupunginkirjaston näyttelytiloissa. (Raahelainen 4.8.1982.) Kaikki ajanjakson muut artikkelit käsittelevät joko kirjastossa tapahtuvaa muutosta tai kirjaston henkilökuntaa.

Kirjaston muuttoa Rantakadulle käsitellään otsikolla ”Tilat kymmenkertaistuvat”. Artikkelissa kerrotaan hyvin asialliseen, mutta silti positiiviseen sävyyn sitä, miten kirjaston muutto Rantakadulle tulee vaikuttamaan kirjaston toimintaan ja sen aukioloaikoihin. Tiloissa tulee olemaan kokoontumistiloja kerhoille ja näyttelytilassa luvataan olevan joka kuukausi uusi näyttely. (Raahen Seutu 5.5.1980.) Artikkelissa otsikolla ”Raahen pääkirjasto, onnistunut sekä tiloiltaan että toiminnoiltaan” kerrotaan jo tapahtuneen muuton vaikutuksista kirjaston toimiin ja jatketaan näin vuotta aikaisemmin ilmestynyttä muuttojuttua. Luvatut uudet tilat on otettu hyvin vastaan ja lainausluvut ovat kasvaneet. Kirjastoa on pidetty viihtyisänä ja esillepanoa onnistuneena. (Raahen Seutu 14.9.1981.)

Raahen uusi pääkirjasto on otettu hienosti vastaan. Lainausmäärät ovat kasvaneet jopa niin, että tietokirjalainauksissa kivuttiin Oulun läänin ykköseksi. Kaikki lainaukset huomioon ottaen Raahen on tilastoissa toisena. Erittäin hyvänä pidetään sitä, että taidenäyttelytilat ovat kirjaston yhteydessä. (Raahen Seutu 14.9.1981.)

Raahen Seudun artikkeleissa ”Raahen pääkirjasto...” ja ”Raahen pääkirjasto sai arvokkaan lahjoituksen” käsitellään Raahen kirjaston Paul Saviolta saamaa yksityistä lahjoitusta ja sen merkitystä sekä käyttöä kirjastossa. Kokoelmassa on kirjoituksia jo vuodesta 1934 lähtien. Sekä kokoelman laajuutta että hyvää kuntoa kiitellään ja luvataan sen tulevan käyttöön. Jutuissa korostuu Suvion raahelainen kulttuuritausta ja kaupungin merkitys hänelle. (Raahen Seutu 24.7.1983.)

Vuosina 1986–1989 ilmestyneissä jutuissa käsitellään kaikissa raahelaisia vaikuttajia, jotka ovat tai ovat olleet töissä Raahen kaupunginkirjastolla. ”Äänikirjeitä Raahesta kulkuri pikkukaupungissa” kertoo suositun radio-ohjelman sketsien takana työskentelevästä Eija Huusarista ja siitä kulttuuriryöstä, jota tämä tavallinen raahelainen kirjastoihminen tekee (Raahen Seutu 6.6.1986). ”Anna Mustonen on Raahen Fiia 1986” -artikkelissa, kerrotaan, kuka on nimetty kyseisen vuoden Raahen Fiiaksi¹ ja millainen

¹ Raahen Fiia on Raahen seuran jakama tunnustuspalkinto. Palkinto annetaan vuorovuosin Pekka-palkinnon kanssa merkittävälle kaupunkilaiselle. Palkinto on nimetty samanimisen raahelaislaivan mukaan. (Seura toiminta, 2013.)

henkilötausta Mustosella on. Artikkelit kertoo, miten Mustosesta tuli kirjastonhoitaja Raahen ja miten hän omien sanojensa mukaan piti työstään erittäin paljon. (Raahen seutu 29.6.1986.) Mustosen Raahen Fiiaksi nimitys tapahtui samana vuonna, kun uusi kirjastolaki astui Suomessa voimaan, voidaan olettaa, että uudesta laista johtuen kiinnostus kirjastoa kohtaan oli suurempaa. Artikkelissa ”Eija Huusarille kulttuurin tunnustuspalkinto” kerrotaan kuinka Huusari on saanut tänä vuonna palkinnon työstään sketsien ja kabareiden parissa. Huusarin kerrotaan työskennelleen Raahen pääkirjastossa 15 vuoden ajan. Tuona aikana hän on kirjoittanut Yleisradiolle noin sata sketsiä. (Raahen Seutu 18.12.1988.)

4.1.1 Vaikuttajien vuosikymmen

Tutkimusaineiston analyysissä tulee esille, että artikkelien välillä on tiettyjä toistuvuuksia. Suurin osa niistä käsittelee joko kirjaston merkitystä paikallisena tekijänä tai kirjaston henkilökunnan vaikutusta paikalliseen kulttuuriin. Artikkelien otsikointi sekä sisältö ilmentävät selvää kiinnostusta siihen, mitä kirjastossa tapahtui ja siihen mitä muuta kirjaston työntekijät tekevät työnsä lisäksi. Kun kirjaston työntekijä harrastaa kulttuurillista toimintaa, hänen toimintansa liitetään kirjastoon. Kirjastoa pidetään merkittävänä kulttuurilaitoksena. Samaa kulttuurinkehto sanomaa välittävät myös jutut paikallishistoriallisesti merkittävästä lahjoituksesta juuri kirjastolle, eikä jollekin muulle laitokselle kuten vaikka museolle. Jutuissakin puhutaan siitä, miten kirjasto ottaa tämän kulttuuriaarten käyttöön ja tuo sen kansan näkyville. (Raahen Seutu 24.7.1983.) Tämä sama kulttuurinkehto viesti jatkuu myös näyttelystä kertovassa jutussa.

Kirjasto on Raahessa 80-luvulle tultaessa ollut vain muutamien johtajien hallinnassa. Raahen kirjasto onkin profiloitunut yhden johtajan kirjastoksi. Johtajan julkisuuskuvan ja imagon kautta on rakentunut myös kirjaston julkisuuskuva. Kirjaston johtajien ja yleisemmin kirjaston henkilöstön tekemiset ovat siis kiinnostaneet mediaa Raahessa, koska heidän kauttaan on tarkasteltu koko Raahen kirjastolaitosta.

4.1.2 Kirjasto aktivoituu median silmissä

Lehtiartikkeleissa korostuu koko vuosikymmenen läpi Raahen kaupunginkirjaston selvästi aktiivisena kulttuurin säilyttäjänä, joka sen lisäksi myös tuottaa kulttuuria

näyttelyiden ja henkilöstönsä kautta. Tämä nähdään esimerkiksi Sovion lahjoituksesta kertovan artikkelin kautta, jossa uskotaan kirjaston olevan paras paikka sekä säilyttää tämän kaltaista arvokasta materiaalia että saada se kaikkien kaupunkilaisten ulottuville (Raahen Seutu 24.7.1983). Kirjasto nähdään paikkana, joka tuo ja luo kulttuuria kaupunkilaisten käyttöön.

Kirjasto on nähty laajentuvana ja merkittävänä tekijänä, jonka kehitystä kannattaa seurata sillä se vaikuttaa niin monilla eri tavoilla ihmisiin. Kirjaston laajeneminen on ollut kiinnostavaa, koska se on koskettanut niin monia niin monella tavalla. Raahen uuden kirjastorakennuksen toimivuudesta ollaan ylpeitä, kuten muuton onnistumisesta kertovassa artikkelissa sanotaan (Raahen Seutu 14.9.1981). Kirjasto on aktiivisen kansalaisyhteiskunnan toimiva osa, jonka toiminnasta on syytä olla kiinnostunut. Raahelaisille on välittynyt positiivisia mielikuvia kirjastosta sekä median että kokemustensa kautta. Nämä mielikuvat ovat auttaneet kirjastoa nostamaan julkisuuskuvaansa.

4.2 Vuodet 1990–1999

Raahen kirjaston historianäyttelyä käsittelevä artikkeli ”Lukuseuroista tietoverkkoihin”, kertoo sitä, miten Raahen perustettiin jo varhain 1800-luvulla ensimmäiset lukuseurat ja minkälaisia vaiheita kirjastolla on ollut sen jälkeen (Raahen Seutu 10.8.1990). 1990-luvulla kummassakin lehdessä julkaistiin useita näyttelyitä käsittelevää artikkelia, esimerkiksi ”Äärimmäisyyksien töitä Raahen kirjastossa”. Kyseisessä artikkelissa oululaisen taiteilijan Jyrki Poussun töitä on jälleen nähtävillä Raahen pääkirjaston näyttelytilassa. Tunnettu taitelija on halunnut tuoda jo toista kertaa samalla vuosikymmenellä töitään esille Raahen kirjastoon. (Raahen Seutu 5.11.1997.) ”Kirjaston näyttelyssä pääosassa valo” kerrotaan Ismo Lampisen seesteisiä pohjoisia maisemia kuvaavien öljyväritöiden olevan vähään aikaan viimeisiä, joita tullaan pääkirjaston näyttelytilassa näkemään. (Raahen Seutu 3.11.1998.)

Artikkelissa ”Laakson taide ei tee kompromisseja” taidegraafikko Juha Laakso kertoo siitä, kuinka raahelaiset maisemat inspiroivat häntä. Laakso kertoo rakastavansa raahelaista merta, tuulta ja säätä ja muuttaneensa siksi lähemmäs sitä kaikkea Raahen Lapaluotoon. (Raahen Seutu 7.1.1999.) Nämä kaikki Raahen Seudussa ilmestyneet

uutiset erilaisista näyttelyistä ja henkilöistä niiden takana, joita kirjastossa oli esillä, avaavat tavalla tai toisella näyttelyn sisältämää taidetta ja sitä, miksi se on esillä kirjastossa. Sekä näyttelyissä että henkilöhaastatteluissa korostuu raahelainen merellinen paikallisidentiteetti. Taiteilijat kertovat ihastuksestaan Raahen ja halustaan pitää näyttelyitään juuri Raahen kirjastossa.

Artikkeli ”Paikalliskirjastot identiteetin ylläpitäjiä” kertoo Vihannin kirjaston avajaisten merkityksestä alueelliselle kirjastoyhteistyölle. Jutussa kerrotaan sitä, kuinka paljon Suomessa kirjastoja käytetään ja kuinka tärkeitä ne ovat paikallisväestölle (Raahen Seutu 24.9.1991.):

Kirjasto pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan ihmisen kehitykseen. Aikuiselle ihmiselle tavoiteltavia piirteitä ovat muun muassa vahvat juuret synnyinympäristöön, mutta myös kyky asettua ja soputua uusiin olosuhteisiin. (Raahen Seutu 24.9.1991.)

Samalla positiivisella lähikirjastolinjalla on myös ”Kyläkirjastossa on kivaa!”. Artikkelissa kerrotaan Piehingin kirjaston merkityksestä läheiselle ala-asteelle ja kuinka helppoa oppilaiden on käydä välitunneilla kirjastossa (Raahen Seutu 26.10.1993). ”Haapajoen kylä pitää kiinni kirjastostaan” -artikkeli kertoo Haapajoki-Arkkukarin väestön tahdosta pitää lähikirjastonsa auki ja siitä, miten tärkeä lähikirjasto on kylälle. Kyläläisistä kauempana toimiva kirjasto tuntuu ajatuksena täysin mahdottomalta ja lakkautusuhka tulee myös kirjastonhoitaja Pirkko Kinnuselle täysin yllätyksenä. (Raahen Seutu 8.4.1999.) Artikkelien mukaan kylät ja paikallisyhteisöt haluavat pitää lujasti kiinni omista kirjastoistaan, sillä niiden katsotaan olevan paikallisidentiteetin ja kylätoiminnan kannalta hyvin merkittäviä.

Artikkeli ”Raahen kirjastolle sävellyskokoelma” kertoo siitä, kuinka Raahen kirjaston kotiseutuosasto sai merkittävän lahjoituksen kokoelmiinsa, kun se sai lehtori Tuure Helmeri Pihan sävellyskokoelman. Kokoelma sisältää yksinlauluja, kuorolauluja, koulumusiikkia, laulukokoelmia, kuorosanoja sekä viisi kuorokantaattia. Kirjastotoimenjohtaja May Sarkkinen kertoo olevansa hyvin iloinen kotiseutukokoelman kasvaessa tämän merkittävän lahjoituksen voimin. (Raahen Seutu 5.11.1999.)

Raahen Seutu uutisoi myös kirjaston henkilökunnan tapahtumista kertoessaan artikkelissaan ”Eija tekee taas kabareeta”, että Eija Huusari on lähtenyt pitkän tauon jälkeen takaisin mukaan kabareen tekoon. EU-rahoituksella syntynyt uusi kabaree kertoo sodan ja rauhan teemoista. Eija Huusarin mukaan rauhanajatus on ajankohtaista nostaa nyt esille, kun maailmansodan kauheuksien paljastumisesta on tasan 50 vuotta. (Raahen Seutu 12.2.1995.)

Raahen kirjastohistoria on esillä artikkelissa ”Raahen kirjastohistoria 160 vuotta”, jossa esitellään Raahen kaupunginkirjaston historiaa. Näyttely pyrkii valottamaan kirjaston vaiheita ja kertoo raahelaisten suuresta lukuinnosta jo 1800-luvulla. (Raahelainen 22.11.1992.) Samaa historiateemaan liittyy artikkeli ”Kirjasto on raahelaisten olohuone”, jossa kerrotaan kirjastossa olevasta historianäyttelystä ja kerrataan Raahen kirjaston moninaisia vaiheita. Artikkelin mukaan näyttely ei ole erityisen näyttävä, mutta kertoo tärkeästä osasta Raahen historiasta. (Raahelainen 14.8.1999.)

4.2.1 Kirjasto paikalliskulttuurin keskus

Kiinnostus kirjaston tapahtumia ja kirjaston henkilökunnan kulttuuritöitä kohtaa jatkuu myös 90-luvulla. Eija Huusarin uudesta kabareesta kirjoitetaan ja kirjaston näyttelyt ovat yhä enemmän esillä. Kirjasto on yhä mielenkiintoisempi paikka käydä ja joka toimii aktiivisesti kulttuurin ylläpitäjänä, paikkana johon voi mennä nauttimaan ja sivistymään samaan aikaan ”raahelaisten olohuone”, kuten Raahelaisen artikkelissa 14.8.1999 sanotaan.

Raahen kirjaston historiasta ilmestyy vuosina 1990–1999 3 artikkelia. Paikallisuuden, omaleimaisuuden ja paikallishistorian tärkeyden kautta yhdistyminen näkyy läpi koko vuosikymmenen. Näyttelyissä kertovissa uutisissa on havaittavissa täysin samanlaisia paikallislpeyden sävyjä, kun ne kertovat raahelaisten ihmisten harrastuksista ja Raahessa esillä olevien näyttelyiden tärkeydestä ja sisällöstä.

Raahelaisten paikallislpeyden ja kirjaston siihen liittämiseen johtuu kahdesta tärkeästä seikasta. Laman alkaessa 1990-luvulla kirjastojen käyttäjämäärät kasvoivat myös Raahessa, mikä näin toi uusia ihmisiä kirjaston vaikutuksen piiriin (Raahelainen 14.8.1999). Toisena merkittävänä syynä oli kirjastojen profiilin nosto koko Suomessa

liittyen laman aiheuttamiin taloudellisiin vaikeuksiin ja pyrkimys vaikuttaa vuoden 1998 uuteen kirjastolakiin kirjastojen kannalta myönteisesti (Mäkinen 2009, 435–436).

Sama paikallisylpeys tulee esiin oikeastaan kaikissa artikkeleissa koko vuosikymmenen läpi, kertoivatpa ne sitten kirjaston henkilökunnasta, kirjaston toiminnasta, näyttelyistä tai aivan suoraan siitä miten tärkeitä lähikirjastot ovat kylilleen. Jo edellisellä vuosikymmenellä oli huomattavissa ”kirjasto on tärkeä kulttuurinkehto” teeman esiinnousua, tulee se 90-luvulla vielä paljon selkeämmin esille. Tämä kirjastojen profiloituminen paikallisidentiteetin ja kulttuurin ylläpitäjiksi ruohonjuuritasolla juuri 90-luvun uutisartikkeleissa ei ole yllättävää. Lama-ajan poliittinen ja taloudellinen tilanne oli tuonut lakkautusuhan alle juuri lähikylien palvelut ja erityisesti kulttuuripalvelut, jotka eivät tuottaneet rahaa kaupungin kassaan. Kuolevia ja pieniä, mutta silti eläviä kyliä haluttiin saada keskustan yhteyteen, jotta palvelut voitaisiin tuottaa edullisemmin sekä muista samankaltaisista taloudellisista syistä. Tästä on esimerkkinä ehdotus Haapajoen ja Piehingin kirjastojen yhdistämisestä Piehinkiin (Raahen Seutu 8.4.1999). Ehdotusta vastustettiin laajasti, vaikka sille oli taloudellisia perusteita.

4.2.2 Kyläyhteisöt säästöjä vastaan

Laman tuottamassa paikallisidentiteetin nosteessa Raahen kaupunginkirjasto näyttää paikallisidentiteettiä jo olemassa olollaan vahvistavilta organisaatiolta. Kyläläisten mielikuva kirjastosta vahvistaa Raahen kaupunginkirjaston positiivista julkisuuskuvaa. Kirjaston imago Raahessa paikallisena kulttuurin majakkana nousi ja kirjaston julkisuuskuva positiivisena, mutta hyvin aktiivisena pieniä puolustavana organisaationa vahvistui. Kirjasto oli paikka, joka oli jo pitkälti toistavuosisataa tarjonnut korkeaa palvelua ja kulttuuria kaikille ihmisille. Useampi artikkeli Raahen kaupunginkirjaston historiasta osoittaa, miten ylpeitä raahelaiset olivat kirjastostaan. Esimerkiksi:

Raahen kirjastotoimi on kulkenut pitkän matkan alkuaikojen yksityispiireissä toimineista kirjakerhoista tietokoneajan palvelutaloksi. Elokuun loppuun asti Raahen pääkirjaston näyttelytiloissa pääsee sukeltamaan kirjastotoimen historiaan vanhojen kirjojen, lehtileikkeitten ja pilakuvien luoman tunnelman myötä. Viisi vuotta sitten yleisten kirjastojen perustamisesta tuli kuluneeksi 200 vuotta. Paljon ei tästä jää jälkeen

Raahekaan, jonka kirjastotoiminta on yksi maan vanhimmista. (Raahen Seutu 10.8.1990.)

Tietenkään minkäänlainen kaupunkilaisten positiivinen mieliala ei voi pelastaa edes kiiltävimmän julkisuuskuvan omaavaa julkista organisaatiota taloudellisilta vaikeuksilta, joita Suomi kuten myös Raahen kaupunki koki 90-luvulla. Taloudelliset vaikeudet eivät kuitenkaan päässeet huonontamaan Raahen kaupunginkirjaston positiivista julkisuuskuvaa kaupunkilaisten silmissä, koska rahoittajana toimiva kaupunki esitettiin säästöjen alulle panijana. (Raahen Seutu 8.4.1999.)

4.3 Vuodet 2000–2003

Paikallisväritteiset artikkelit ovat edelleen ajankohtaisia. Artikkelissa ”Saloisten kirjastoa vilvoitellaan henkiin” kerrotaan, kuinka jo kerran lakkautettua Saloisten kirjastoa oltaisiin perustamassa uudelleen. Kaupunginhallitus keskustelee lisärahoituksesta, jolla taattaisiin Saloisten kirjaston toiminnan jatkuminen Saloisten koulun yhteydessä. Koulun yhteydessä kirjasto palvelisi sekä koululaisia että muita asiakkaita paremmin. (Raahen Seutu 24.1.2000.) Saloisten kirjastosta kirjoitettiin myös otsikolla ”Saloiisiin oma kirjasto”. Tässä artikkelissa kerrotaan rahoituksen Saloisten kirjastolle onnistuneen ja kirjasto avataan ensimmäistä kertaa kahteen vuoteen. Haastattelussa olevat kyläläiset ovat hyvin tyytyväisiä kirjaston avaamisesta, koska enää ei tarvitse lähteä autolla keskustaan asti lainaamaan kirjoja. (Raahen Seutu 22.3.2001.) Kumpikin artikkeli kertoo ja erityisesti painottaa lähikirjaston merkitystä Saloisille ja alueen väestölle. Näkyvissä on siis vieläkin samankaltainen lähikirjastojen arvostaminen kuten edellisellä vuosikymmenellä.

Artikkeli otsikolla ”Abstraktissa saa päästää värit irti”, kertoo Aake Viitalan taidenäyttelystä. Viitala on isonimi Pohjois-Suomessa ja hänen näyttelyitään on ollut esillä Raahen alueen kirjastoissa ennenkin. Viitalan realistiset maalaukset Lapin maisemista ovat olleet aikaisemminkin suosittuja. (Raahen Seutu 6.3.2000.) ”Taidegrafiikan tietoisu kirjastossa” on artikkeli, joka kertoo Lybeckerin opiskelijoiden yhteisestä taidegrafiikkanäyttelystä. Näyttelyssä Raahen pääkirjastolla pääsee sukeltamaan opiskelijoiden ajatusmaailmaan kymmenien eri töiden kautta. (Raahen Seutu 17.3.2000.) Molemmat näyttelyt ovat laajoja ja arvostettuja paikallisesti. Töiden esityspaikaksi on valikoitunut juuri kirjasto. Kirjaston imago kulttuurinkehtona Raahessa kertoo siitä,

miten kaupunkilaiset mieltävät kirjaston paikkana, jossa kulttuuria arvostetaan ja on täten taidenäyttelyille oiva sijoituspaikka.

Kiinnostus kirjaston henkilökuntaan jatkuu surullisissa merkeissä, kun Anna Mustosen kuolemasta kerrotaan artikkelissa ”Anna Mustonen on poissa”. Raahen vanhin asukas ja pitkäaikainen kirjastonhoitaja Anna Mustonen kuoli Raahessa 26.1.2000, 96-vuotiaaksi elänyt Mustonen kertoi läheisilleen pitkän ikänsä salaisuuden olleen voi, sokeri ja kerma. (Raahen Seutu 31.1.2000.) Mustosen hautajaisista kertova artikkeli ”Anna Mustonen viimeiseen lepoon” kertoo väsymättömästä työstä kirjaston hyväksi. Hautajaissaattue pysähtyi pääkirjaston kohdalle matkalla kirkolta hautausmaalle. (Raahen seutu 12.2.2000.) Mustosen elämää, uraa Raahen kirjastossa ja kirjaston kehitystä hänen kaudellaan muistellaan historiantekijät sarjassa otsikolla ”Sata vuotta ja satatuhatta kirjaa” (Raahelainen 20.4.2002).

Paula Pirinen on päässyt otsikkoihin, kun hänet nimetään Raahen Fiiaksi 2002. Pekanpäivien kohokohtana Raahen Fiiaksi valittu Paula Pirinen kertoo, ettei olisi osannut odottaa tällaista kunniaa. Hän kertoo elämästään ja harrastuksistaan, avaten maailmaansa ulkopuolisille. Hän kertoo olevansa ikävissään Raahen saamasta negatiivisesta julkisuudesta ja uskoo, että Raahen on ihan yhtä hyvä kaupunki kuten mikä tahansa muukin. (Raahelainen 3.7.2002.) Paula Pirisen valinnasta Raahen Fiiaksi kerrotaan myös otsikolla ”Positiivisia mielikuvia Raahesta”. Pirinen kertoo vastustelleensa ensin, kun sai kuulla nimityksestä. Hänen mielestään Raahen ei saa tarpeeksi hyvää julkisuutta. Hänen mielestään kaupungin pitäisi myydä parempia mielikuvia, jotta kaupungin julkisuuskuva saataisiin nostettua. (Raahen Seutu 1.7.2002.)

Mustosen kuoleman jälkeen artikkelissa ”Neljän johtajan kirjasto”, kerrotaan Raahen kirjaston neljästä kirjastonjohtajasta. Kaikki kirjastonjohtajat ovat tehneet Raahessa pitkän uran, sillä vuosisadassa kirjastoa on johtanut vain neljä viranhaltijaa. Artikkelissa käydään johtajat järjestyksessä läpi lyhyesti. (Raahen Seutu 12.6.2000.) Kiinnostus ei kuitenkaan enää koske vain entisiä vaan myös nykyistä kirjastonjohtajaa Timo Töyrästä, joka on yhä useammin haastattelussa. Artikkelissa ”Kotiseutuaineisto internettiin”, jossa nimen mukaisesti kerrotaan Timo Töyrään haastattelun kautta Raahen kotiseutuaineiston siirtymisestä nykyaikaan internetin välityksellä. Aineiston saaminen internettiin olisi tarkoitus helpottaa asiakaskäyttöä ja aineiston hallintaa. (Raahen Seutu 7.9.2000.)

Töyrästä haastatellaan myös otsikolla ”Kävijämäärän lasku lähinnä tilastoharha”, jossa Töyräs erittelee syitä, jonka vuoksi kirjaston käyttö ja käyttäjät eivät ole todellisuudessa laskeneet täysin tilastojen osoittamalla tavalla. Töyräs toivoo kirjastojen saavan luvutulla tavalla lisää määrärahoja ja toivoo, että Raahen kirjastoon voitaisiin näin hankkia nykyistä enemmän aineistoa. (Raahen Seutu 19.3.2001.) Artikkelissa ”Kirjasto plastiikkakirurgin jonoon” Timo Töyräs kertoo toimittajille alustavia suunnitelmia kirjaston yleisilmeen muuttamiseksi valoisammaksi ja kertoo tähän liittyvistä remonttisuunnitelmista. Kirjasto olisi tarkoitus saada valoisammaksi ja hyötykäyttää yläkerran tiloja sekä nykyään VPK:n käytössä olevaa autotallia. (Raahen Seutu 19.9.2002.) Tässä artikkelissa käsitellään ensimmäistä kertaa Raahen pääkirjaston vuonna 2013 alkavaa peruskorjausta. Tarve remontille on ollut siis jo pitkään ja silti median kiinnostus aiheeseen on pysynyt. Tämä kertoo Raahen kaupunginkirjaston toiminnan kiinnostavuudesta ja kirjaston aseman tärkeydestä kaupungissa.

Artikkelissa ”Ruukkilaiset ahkerimpia lainaajia” jatketaan kirjaston toimintaan ja käytettävyyteen liitettävillä teemoilla. Artikkelit kertoo ja esittää tilastoja, missä päin seutukuntaa ovat suurimmat lainamäärät ja kehuu koko alueella lainattavan paljon ahkerammin kuin Suomessa keskimäärin. Jutussa käydään läpi mitä ja minkälaista aineistoa seutukunnassa ja erityisesti Raahen ja Ruukin kirjastoissa lainataan. (Raahen Seutu 9.4.2002.) Kirjaston toiminta ja sen käyttö on myös esillä, kun lehdessä haastatellaan otsikolla ”Kesä on kirjojen aikaa” kirjastonkäyttäjiä ja kysytään heiltä mitä mieltä he ovat kirjastosta ja millaiset heidän käyttäjätottumuksensa ovat. Kaikki neljä toteavat käyttävänsä aktiivisesti kirjaston palveluja mutta toivovansa jotain pientä lisää. Yleisesti ottaen jokainen heistä vaikuttaa tyytyväiseltä kokoelmaan ja kirjastoon yleensä. (Raahen Seutu 12.6.2000.)

”Kirjasto auttaa ihmistä ajattelemaan itse”, kertoo kuinka Raahen kirjaston menneisyyttä muistellaan kirjaston 150-vuotisjuhlassa. Menneitä muistellaan jutussa juhlatunnelmissa ja Anna Mustosen työ mainitaan jälleen kerran. Jokaisella juhlaan tulijalla on Mustosesta jotain sanottavaa ja hyviä muistoja. Alaotsikossa luetellaan keille kaikille on myönnetty 150-vuotisjuhlassa ansiomerkit. (Raahen Seutu 11.6.2002.) 150-vuotisjuhlia uutisoidaan jo vähän pienemmässä jutussa ”Tiedon puu kirjaston pihaan”, jutussa kerrotaan

juhlavuoden kunniaksi istutetusta puusta. Kirjaston pihaan on tulossa juhlavuoden kunniaksi hopeakuusi, joka on ristitty Tiedon puuksi. (Raahen Seutu 6.6.2002.)

Viimeisessä artikkelissa aloitetaan jo seuraavaan ajanjaksoon liittyvällä internet laajennusuutisella otsikolla ”Kirjasto sai langattoman nettiverkon”. Artikkelissa pohditaan verkon mahdollisia laajenemiskohteita muissa kaupungin omistamissa kiinteistöissä ja pidetään Raahen liitetyn Pattijoen kirjaston päätoimipistettä yhtenä hyvänä vaihtoehtona. (Raahen Seutu 28.11.2003.)

Läheskään kaikissa kaupungeissa ei vastaavaa mahdollisuutta toistaiseksi ole, korostaa Raahen tietojärjestelmäpäällikkö Matti Paananen ja tietojärjestelmäsuunnittelija Tomi Haarala. Esimerkiksi Jyväskylästä tämä vielä puuttuu. Ja Oulukin ehti vain muutamaa päivää aikaisemmin, kaksikko toteaa. (Raahen Seutu 28.11.2003.)

4.3.1 Kirjaston toiminnan henkilöityminen

Raahen kirjasto oli jo edellisillä vuosikymmenillä yhdistetty vahvasti sen työntekijöihin. Medialla oli jo pitkään ollut kiinnostus kirjaston työntekijöitä ja heidän harrastuksiaan kohtaan, kuten esimerkiksi Eija Huusarin käsikirjoittajana ja musiikintekijänä. Anna Mustosen kuoltua vuoden 2000 alussa, henkilöistä kertovat artikkelit nousevat täysin uudenlaiseen suosioon.

Uutisia kirjastosta kerrotaan haastatteluiden kautta, näyttelyitä käydään läpi taiteilijahaastatteluina, kirjaston käytöstä ja kirjaston historiasta kysytään kirjastoväeltä ja asiakkailta suoraan. Merkittäväksi tämän muutoksen haastattelupohjaisiin uutisiin kirjastosta tekee se, että samalla julkaistujen artikkelien määrää kasvaa voimakkaasti. Vuosina 2000–2010 kirjoitetaan Raahen kirjastosta mediassa 44 ja vuosina 2000–2003 14 artikkelia. Neljässä vuodessa Raahen kaupunginkirjastosta ja sen toiminnoista sekä vaikuttajista kirjoitetaan enemmän artikkeleita kuin koko edellisellä vuosikymmenellä. (ks. Kuvio 1.)

Median jakama käsitys kirjastosta kulttuurin tärkeänä instituutiona, joka säilyttää perinteitä, suojelee paikalliskulttuuria, mutta on silti aktiivinen kulttuurin kehittäjä ja

yhteiskunnan jäsen, kasvaa ja vahvistuu entisestään. Yhdeksi syyksi tähän nostaisin esiin hyvän henkilöyhteyden, jonka media löytää uudesta kirjastotoimenjohtajasta Timo Töyrästä. Hän nousee sellaiseksi yhteyshenkilöksi kirjaston ja lehdistön välillä, jolle heti soitetaan, kun halutaan kirjaston mielipide sitä koskevissa asioissa ja jonka tarjoamat uutiset kelpaavat haastatteluineen lukijoille välitettäväksi.

Ehkäpä tästä uudesta mielenkiinnon kasvusta kirjaston toimintaa kohtaan voidaan kiittää myös Anna Mustosta. Hänen kuolemastaan ja elämästään kertovat artikkelit kertaavat kirjaston historiaa ja sopivat hyvin tulevan 150-juhlavuoteen. Mustonen teki pitkän elämäntyön kirjaston hyväksi ja hänen elämästään kertovat artikkelit nostivat kirjaston julkisuuskuvaa ja imagoa.

4.3.2 Kirjasto kehittyvänä laitoksena

Raahen kirjasto saa yhtenä ensimmäisistä julkisista tiloista Raahessa avoimen langattoman verkon. Kaupunginkirjastona Raahen kirjasto on myös yksi koko Suomen ensimmäisiä laitoksia, johon langaton verkko rakennetaan. Kirjaston sähköistymiseen ja kehittämiseen keskitytään enemmän seuraavassa aikajaksossa, mutta jo nyt on nähtävillä sitä kehitystä, jota kirjastossa tapahtuu. Se, että kaupunki laittaa rahaa kirjastotoiminnan modernisointiin, varsinkin yhtenä ensimmäisten joukossa, osoittaa sen miten aktiivisena ja kehittyvänä organisaationa kaupunki pitää kirjastoaan. Raahen kirjasto kehittää aktiivisesti imagoaan tuomalla langattoman verkon kaltaisia moderneja palveluita kaupunkilaisten ulottuville. Kaupunkilaiset ja päättäjät arvostavat myös kirjastoaan ja pitävät sitä sekä toimivana että kehittyvänä laitoksena.

Vaikka Raahen kaupunginkirjaston imago on ollut positiivinen ja jatkuvasti kehittyvä, kuten edellisiltä vuosikymmeniltä voi huomata, sen julkisuudenkuva tulee esille selkeästi 2000-luvun alussa. Jo pelkkä kirjastosta kirjoitettujen artikkelien määrä kertoo siitä kiinnostuksesta, joka ihmisillä ja medially on tätä organisaatiota kohtaan.

4.4 Vuodet 2004–2007

Raahen kaupunginkirjaston toiminta sähköistyy, kertoo artikkeli ”Kirjaston toiminta sähköistyy”. Uudet sähköiset lainaus- ja varaupalvelut tulevat helpottamaan

henkilökunnan työtaakkaa. Uusilla järjestelmillä asiakkaista voidaan kerätä enemmän tietoa ja näitä tietoja hyödyntää palvelun ja aineiston kehittämisessä. Varausmaksuihin ei tule muutoksia ja aineiston laina-aika tulee säilymään samana. (Raahelainen 21.1.2004.) Sähköisiin ratkaisuihin ja uuteen aikaan siirtymisestä kerrotaan myös artikkelissa ”Kirjastossa voi lainata nyt myös sähköisiä kirjoja” Artikkelissa kirjastotoimenjohtaja Timo Töyräs esittelee mahdollisuutta lukea ja lainata e-kirjoja kirjaston käyttäjätunnuksilla. Raahen kaupunginkirjasto on hankkinut yhdessä Siikajoen kanssa aluksi 50 sähköistä kirjaa ja aikoo seurata tarkasti niiden käyttöä. (Raahelainen 17.3.2004.) Pikahaastattelussa ”Kirjastopalvelut uuteen aikaan”, Töyräs kertoo järjestelmämuutoksen käytännössä tarkoittavan web-palveluiden paranemista ja halutessaan asiakas voi hoitaa lähes kaikki kirjastoasiansa kotikoneelta (Raahen Seutu 12.1.2004). Kaikki nämä artikkelit kertovat kirjaston nykyaikaistumisesta, sähköiset kirjat tulevat ja palvelut muuttuvat internet-pohjaisiksi. Jokaisessa artikkelissa on kirjastotoimenjohtaja Timo Töyräs kertomassa lukijoille tulevista muutoksista. Hänen johdolla kirjasto omaksuu nykyaikaisen teknologian ja hän suunnittelee tilojen uudistamista.

Kirjaston muutokset näkyvät myös muutamissa muissa artikkeleissa. Artikkelissa ”Kirjaston sakkopiippari vaikenä” kerrotaan myöhästymisestä ilmoittaneen piippauksen vaienneen Raahen kirjastossa. Kirjaston sakotuskäytäntö ei ole muuttunut, mutta uusi järjestelmä ilmoittaa myöhästymisestä hiljaisesti ja henkilökohtaisesti. Ilmoitukset ja myöhästymiset näkyvät netissä. (Raahen Seutu 20.1.2004.) Sähköisistä kirjoista kertoo erikoiskirjastovirkailija Kaija Asukas otsikolla ”Sähköiset kirjat tekevät tuloaan”. Artikkelissa Asukas kertoo jo aikaisemmasta artikkelista tuttua asiaa. Raahen kirjasto on tilannut viisikymmentä sähköistä kirjaa, joita asiakkaat voivat lukea kotikoneiltaan, järjestelmänä on Ewelib-palvelu. Asukas kertoo, että sähköisten kirjojen lainapalvelua ei ole monessa isossakaan kaupungissa vielä, esimerkiksi Oulussa niitä ei ole vielä saatavilla. (Raahen Seutu 23.3.2004.) Otsikolla ”Varkaudenestojärjestelmästä kirjastoon”, kerrotaan siitä, miten pääkirjastolle asennetaan samankaltainen hälytinportti kuin kauppoissa. Tämä järjestelmä korvaa hiljentyneen sakkopiipparin Raahen pääkirjastossa. (Raahen Seutu 23.3.2004.)

Muutokset ovat aina pelottavia ja modernisoitumisuutiset johtivat lehtien uutisointiin. Otsikolla ”Hyvää palvelua ei koneilla korvata” Timo Töyräs rauhoittelee lukijoita. Hän

kertoo pitkän uransa aikana nähneensä monenlaista automatisoitumista, mutta tietää silti henkilökohtaisen asiakaspalvelun tärkeäksi. Töyräs vakuuttaa, että henkilökohtainen asiakaspalvelu ei tule poistumaan Raahen kirjastoista uudistusten myötä. (Raahelainen 20.11.2004.)

Vaikka teknologia olisi kirjastossa huippuluokkaa, se ei korvaa hyvää asiakaspalvelua. Samaa pätee myös henkilökunnan suuntaan. Pienellä henkilöstöllä on varmasti kiireensä, mutta aina pitää riittää aikaa palvella asiakkaita. (Raahelainen 20.11.2004.)

”Sata vuotta satu- ja kertomakirjoja lapsille” artikkeli käsittelee Raahen kirjaston historiaa ja näyttää Raahen murteen ja kuvien keinoin kirjaston kehityksen Raahessa ennen Rantakadun aikaa. Artikkelin mukaan Raahen kirjastolle perustettiin lastenkirjasto jo 1907 suomalaisuuden liiton Raahen haaraosaston toimesta. Yhdessä kuvista on Gerda Holström ja Anna Mustonen kirjaston vanhoissa tiloissa vuonna 1936. (Raahelainen 9.12.2007.) Artikkelin ilmestymyksen aikaan, jolloin raahelaiset kirjastonkäyttäjät todella tarvitsivat muistutusta vanhoista hyvistä ajoista ja virkistävää historian tuulahdusta lakkautusten ja säästöjen keskelle.

Raahen kirjaston hankinnat kiinnostavat artikkelissa ”Raahen kirjahankinnat läänin kirjastojen pienimmät”. Raahen kirjastojen tilannetta verrataan jutussa läänin muiden kirjastojen hankintoihin ja pohditaan miksi Raahen hankitaan näinkin paljon vähemmän aineistoa asukasta kohti. Syyksi Töyräs antaa poistojen vähyuden, joka johtuu koulutetun henkilökunnan liian vähäisestä määrästä. Poistoja täytyy tehdä, jotta saadaan tilaa uusille kirjoille ja poistot vaativat ammattitaitoa tekijältään. (Raahen Seutu 9.4.2004.) Tästä samasta aiheesta jatkaakin artikkeli ”Eläkeaalto huuhtoo sivukirjastoja”, jossa Timo Töyräs kertoo kuinka kirjastojen väki vähenee eläköitymisen myötä ja miten vaikeaan tilanteeseen kirjastot joutuvat, jos näitä vapautuvia paikkoja ei saa täyttää uusilla pätevilla työntekijöillä. Näillä näkymin näyttää siltä, jos uusia työntekijöitä ei saada palkata joudutaan kaikki lähikirjastot vuoteen 2007 mennessä sulkemaan. Automatisointi vapauttaa palveluja mutta ei ainakaan vielä tarpeeksi nopeasti. (Raahen Seutu 19.11.2004.) Pelko kirjastojen lakkauttamisesta on aiheellinen. Säästöt ovat olleet esillä jo viime vuosikymmeneltä, niiltä kuitenkin silloin onnistuttiin suurimmilta osin

välttymään. Lainauserien laskun ja kaupungin tulojen laskun myötä kirjasto kohtaa kaupungin kovat säästötavoitteet:

Se, miten kirjastopalvelut kaupungissa hoidetaan, ratkaistaan kehittämissuunnitelmassa, jonka laadinta on alkanut. Asia ei koske pelkästään Raahen kaupunkia, vaan koko seutukuntaa. Kirjastojen sivutoimipisteiden lainaukset vähenevät huolestuttavasti. (Raahen Seutu 19.11.2004.)

Pätevien työntekijöiden ja rahoituksen teemalla jatkuu myös artikkeli ”Kirjastot kaipaavat koulutusta ja työvoimaa”. Töyräällä on huoli henkilöstön jaksamisesta, kun jokainen nykyinen työntekijä on ylityöllistettynä. Kaupungin talouden ongelmat ja siitä johtuva henkilöstövaje muodostaa vakavia ongelmia lähikirjastojen toiminnassa. Raahen kirjastot tarvitsivat pikaisesti 2-3 henkilötyövuotta lisää. Töyrään mukaan kirjaston asiat saattavat huonontua työvoimavajeen takia merkittävästi. (Raahen Seutu 9.9.2005.) ”Kirjastoverkko kiristyy” kun Kopsan kirjasto on vaakalaudalla ja muut lähikirjastot ovat myös lopettamislistalla. Mikäli eläköitymiset toteutetaan ja palkkarahat eivät riitä, tarkoittaa se lähikirjastojen lakkauttamista toteaa Töyräs. Raahessa oli henkilötyövuosia tuhatta asukasta kohden vain 0,68 kun maan keskiarvo on 0,82. (Raahen Seutu 13.1.2006.) Ollinsaaren ja Ylipään lähikirjastojen lakkautuksesta kertoo artikkeli ”Lakkautukset jatkuvat” (Raahen Seutu 30.10.2006). Lakkautukset ovat supistaneet Raahen kirjastoverkkoa, kaksi kirjastoa aiotaan jättää jäljelle ja ainakin kuusi lähikirjastoa saatetaan sulkea:

Runsaan vuoden päästä kaupungissa on enää kaksi kirjastoa, pääkirjasto ja Pattijoen kaupunginosasto, arvelevat kulttuurilautakunnan puheenjohtaja Arja Maliniemi-Rautio (sd) ja kirjastotoimenjohtaja Timo Töyräs. Se tietäisi luopumista myös Haapajoen, Piehingin ja Olkijoen kirjastoista. (Raahen Seutu 30.10.2006.)

Kaiken tämän negatiivisen lakkautus- ja kiristystoimenpiteiden sekä modernisaatiouutisten rinnalla on myös positiivisia uutisia. Kahdessa artikkelissa ja kolmella eri sivulla kerrotaan, miten Raahen kaupunginkirjaston viereen saatava presidentti Urho Kekkosen patsas tulee lähelle Rautaruukin kirjaston avajaisiin lahjoittamaa Urho-nimisen jäänmurtajan pienoismallia. Näillä kahdella Urholla on

Raahen historian kannalta merkittäviä yhteyksiä. Kekkonen edisti Pohjois-Suomen ja Raahen teollistumista ja näin saatiin Raahen terästehdas, minkä tuottamasta teräksestä alkuperäinen Urho jäänmurtaaja oli rakennettu. (Raahen Seutu 15.1.2007.) Positiivisesti uutisoidaan myös Raahen kirjastojen lääninhallitukselta saamia hankerahoja, jotka kirjasto on käyttänyt toimintansa kehittämiseen hälytysportin ja uuden aineiston muodossa. Raahen kirjastot saivat vuonna 2005 lääninhallitukselta 15 000 euroa hankerahoja. Lisäksi saatiin 2000 euroa lukemisharrastuksen edistämiseen. Töyrään mukaan rahat todella tulivat tarpeeseen ja rahoitus oli todella merkittävä eikä se ole jokavuotinen. (Raahen Seutu 27.1.2006.)

4.4.1 Kirjasto modernisoituu

Raahen kaupunki halusi supistaa kirjastojen toimintaa ja tällä tavalla säästää rahaa. Vanhaa eläköityvää henkilöstöä ei korvattu uusilla työntekijöillä. Näin töissä olevilla työresursseilla ja käytössä olevilla resursseilla ei pystytty enää ylläpitämään samasuuruista kirjastoverkkoa, joten supistuksia syntyi ja paljon. Monta lähikirjastoa joutui lakkautusuhan alle, näistä esimerkkeinä Kopsan, Ollinsaaren, Ylipään, Olkijoen ja Piehingin kirjastot. Lähes kaikki uutisointi mediassa olikin säästöihin liittyvää tavalla tai toisella, joko kirjastotoimintaa supistettiin säästösyistä tai sitten kirjaston sisältöä modernisoitiin osaksi myös samoista syistä.

Kirjaston rutiinien modernisointi olikin yksi yleinen tapa hakea säästöjä kirjaston toiminnasta, jotta lakkautuksia ei tarvitsisi tehdä. Modernisoinnilla kuten automaateilla ja tietokoneilla, saatiin vapautettua vähäisten työntekijöiden aika muuhun työhön, jota jäi koko ajan lisää ihmisten eläköityessä pois viroistaan. Korvaavia palveluita tarvittiinkin hälyttävän nopeasti Raahessa, sillä henkilöstön määrä tuhatta asukasta kohden oli selvästi alle vaatimusten ja keskitason (Raahen Seutu 13.1.2006). Tietysti tietokoneistuminen ja sähköiset palvelut ovat nykyään ja olivat silloinkin hyviä investointeja myös tulevaisuuteen. Modernisointi ja automatiikan käyttäminen olivatkin olleet tuttuja asioita Raahen alueella Oulun esimerkin kautta jo 1980-luvulta, millä Oulun kirjastot olivat Suomen edelläkävijöitä kirjaston automatisoinnissa. (Mäkinen, I. 2009, 384–386.) Raahen kaupunki rahoittikin tätä modernisoitumisen mallia kirjastossa tuomalla käyttöön sähköiset palvelut ja langattoman verkon.

4.4.2 Lakkautukset jatkuvat

Kun aikajakson 2004–2007 artikkeleita lukee, niin on hyvin nähtävissä se kehitys ja ne muut suunnat, joista Töyräs puhuu Raahen seudun jutussa ”Lakkautukset jatkuvat” 20.10.2006. Modernisoinnin tuomat säästöt ja tehokkuuslisä sekä sisäiset säästötoimet oli kaikki suunnattu siihen, että lakkautuksiin ei jouduttaisi. Talousvaikeudet kuitenkin jatkuvat ja lopulta päädytään tilanteeseen, jossa muuta vaihtoehtoa ei ole. Kaupungin päättäjät kohdistavat kaikki mahdolliset säästöt kirjastoon.

Säästöjen voimakas kohdistuminen on varsinkin Raahessa outoa, sillä kirjasto oli Raahessa aina ollut kaupunkilaisten suosiossa. Suosiossa olevat palvelut tuottavat kaupunkilaisille positiivisia kokemuksia ja paikallisidentiteetin kaipuu ei ollut mihinkään hävinnyt. Raahen kaupunki suunnitteli hyvin lyhytnäköisesti säästöjä kohteesta, joka tuotti paljon iloa kaupunkilaisille, mutta samalla maksoi lopulta erittäin vähän. Keskimäärin Suomessa kirjastojen kustannukset kaupungin budjetista ovat noin yhden prosentin luokkaa, joten näinkin kattava ja hyödyllinen palvelu ei maksanut kaupungille juuri mitään (Koivu 2013. Hakupäivä 1.3.2014).

4.4.3 Lakkautusten vaikutus julkisuuskuvaan

Paikallislehdet uutisoivat kaupunkilaisten kannalta suurista muutoksista 2004 ja 2007 välisenä aikana. Kirjaston aikaisempi paikalliskulttuurin ruohonjuuritason säilyttäjän-imago oli murtunut talouden realiteettien alla. Tämän osoittaa edellisiltä vuosikymmeniltä tutut uutiset lahjoituksista ja nimekkäiden taiteilijoiden näyttelyistä. Kirjastojen lakkautuksia ei ollut tehty 90-luvun laman aikana, kuten voi edellisistä kappaleista huomata, eikä tulevan 2008 alkaneen pankkikriisin aikana, vaan näiden kahden taloudellisesti vaikean ajan välissä. 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puolessavälissä. Kaupungilla olisi siis pitänyt olla varaa kirjastojen ylläpitoon, mutta ne päätettiin silti lakkauttaa.

Kirjastosta uutisoitiin pienenevänä palveluna, joka kamppaili suurien vaikeuksien kanssa taloudellisesti. Uutisoinnin sävy ei kuitenkaan ole syyttävä, eikä lakkautuksia lasketa kirjaston viaksi. Talouden synkät realiteetit olivat muiden tekijöiden aiheuttamia ja supistukset olivat lopulta välttämättömiä. Raahen kirjasto säilytti positiivisen

julkisuuskuvan lakkautuksista huolimatta modernisoimalla toimintaansa, investoiden näin kirjastotoiminnan tulevaisuuteen.

Vaikka Raahen kirjastoverkosto oli otsikoissa monesti hyvin negatiivisessa mielessä, ei se silti täysin tuhonnut kirjaston ”kulttuurin majakka” -imagoa. Raahen kirjasto oli säästöistä huolimatta aktiivisesti itseään ja kaupunkiaan kehittävä kulttuuritekijä, joka uskaltaa lähteä mukaan tulevaisuuden tielle. Tätä tulevaisuuden tiellä kulkemista kuvaavat internet aikaan siirtyminen ja parempien palveluiden tarjoaminen sitä kautta. Myös sähköisten kirjojen lainaus alkoi Raahessa melko varhain, joka on myös hyvä osoitus tulevaisuuteen uskomisesta.

Kaiken muun uutisoinnin keskellä artikkeleissa kiinnittyy huomio niissä esiintyviin henkilöihin. Edellisessä aikajaksossa jo huomiota herättänyt kirjastotoimenjohtaja Timo Töyräs on yhä enemmän esillä. Hän esiintyy kirjaston puolestapuhujana ja kirjastoalan ammattilaisena lähes kaikissa artikkeleissa. Hän on haastateltavana yhdessätoista kaikkiaan viidestätoista Raahen kirjastoa käsittelevästä artikkelista.

4.5 Vuodet 2008–2012

Artikkelissa ”Da Vinci – koodi lainatuin” kerrotaan Dan Brownin Da Vinci – koodin yhä jatkuvasta suosioista sekä Raahen kirjastojen lainausmäärien laskusta. Lainausmäärien lasku on Töyrään mukaan selitettävissä Ollinsaaren ja Ylipään lähikirjastojen lakkautuksilla sekä Haapajoen että Piehingin kirjastojen aukioloaikojen supistuksilla. Verkkoasiointi sen sijaan on lisääntynyt huomattavasti koko alueella. (Raahelainen 23.1.2008.)

Näyttelyt nousevat muutaman vuoden tauon jälkeen otsikkoihin. ”Värikkäästi, elämästä” kertoo Raahen pääkirjastossa esillä olevasta näyttelystä, jonka maalaukset raahelainen Anja Vehkanperä on valmistanut. Anja kantaa huolta Raahen kulttuurielämästä ja koulujen luovien aineiden tuntimäärän pienenemisestä. (Raahelainen 28.6.2008.)

Artikkeli ”Raahesta rakkaudella” kertoo Antero Forsin maalauksia esittävästä näyttelystä. Näyttelyn ideana ovat Raahen kauniit maisemat ja kotiseururakkaus. Kesällä esillä oleva näyttely haluaa korostaa raahelaista kauneutta taulujen kautta. (Raahelainen 19.7.2008.)

Molemmat artikkelit kertovat Raahelaisesta taiteesta, joka on kyseisellä hetkellä esillä kirjastossa ja molemmat osuvat samalle kesälle. Raahen pääkirjaston näyttelyt kiinnostavat jälleen.

Henkilöitä koskevissa artikkeleissa ensimmäisenä on ”Pitkä työ palkittiin”, jossa sivistysalalla hyvin ansioitunut ja Raahen seminaarista valmistuneelle Paavo Muilulle on myönnetty Suomen valkoisen ruusun ritarikunnan ensimmäisen luokan mitali kultaristein. Artikkeliki kertoo kuinka Muilu on tehnyt pitkän elämäntyönsä opettajana ja lisäksi hoitanut jo pitkään Olkijoen lähikirjastoa. Opettajan tehtävistä eläkkeelle jäätyään Muilu jatkoi kirjastotyötään Olkijoen kirjastolla ja aikoo sitä omien sanojensa mukaan jatkaa niin pitkään kuin vain voi. (Raahen Seutu 9.2.2010.)

Otsikolla ”Topakka ja tarkka Anna” kerrotaan Anna Mustosen muistolle omistetun Nuori Anna veistoksen julkistamistilaisuudesta. Artikkelissa paikalla olleet, muun muassa Paula Pirinen, muistelivat Mustosta ja sitä minkälaiset heidän ensimmäiset muistonsa olivat Mustosesta kirjastonhoitajana. Muistopatsas on osa isompaa taidekokonaisuutta, joka syntyy Raahen pääkirjaston läheisyyteen. (Raahen Seutu 2.7.2010.) Paula Pirinen saa myös omaa elämäänsä koskevan artikkelin, kun otsikolla ”Omatahtinen elämä on parasta”. Tässä haastattelussa Pirinen kertoo, ei menneestä, vaan tästä päivästä. Lyhyesti kerrataan, että Paula Pirinen tuli Anna Mustosen jälkeen Raahen kirjastonhoitajaksi vuonna 1968 ja siirtyi Vihannin kirjastotoimenjohtajaksi vuonna 1990. Hänen aikanaan Raahen kaupunginkirjastolle rakennettiin uudet tilat Rantakatu 45:teen vuonna 1980. Pirinen kuitenkin haluaa kertoa olevansa eläkkeellä nykyään aktiivinen kansalainen ja projektistilla on monenlaista. (Raahen Seutu 25.11.2010.)

Aikavälin 2008–2012 viimeiseen henkilöartikkelin haastattelussa on Eija Huusari, joka on ollut aiemmin esillä. Hänen elämänmuutoksestaan kertova artikkeli ”Kuusikymppisenä uuteen työhön”, kertoo tämän kirjastotyötä pitkään tehneen ihmisen elämän uusista suunnista, kun hän 61-vuotiaana vaihtaa alaa naistenlehden toimittajaksi. Huusari uskoo kirjastokokemuksesta olevan uudessa työssä hyödyksi ja odottaa uutta työtä innolla. Huusari sanoo, että ”Pientä pelkoa työrutiineihin tottumisesta on”, mutta hän uskoo työn opettavan ja olevan hyvin palkitsevaa. (Raahen Seutu 5.1.2012.)

Kun Raahen kaupunginkirjaston remontti lähenee, alkaa Raahen Seudussa olla useampia artikkeleita kirjaston remontista ja muutoksesta. Ensimmäisenä otsikolla ”Jotain tuttua siinä on”, esitellään mallikuvia siitä miltä kirjasto saattaa näyttää jo parin vuoden kuluttua. Samassa jutussa käydään vähän läpi niitä uudistuksia, joita uuteen kirjastoon tullaan saamaan. Arkkitehdiksi esitellään Raahen kaupungin talonrakennusarkkitehti Yegezy Wondafrash. Hän kertoo halunneensa säilyttää joitain pääelementtejä samanlaisina, silti samalla antaa oman kosketuksensa tiloihin. (Raahen Seutu 2.4.2010.) Seuraavan kerran uusista tiloista kirjoitetaan otsikolla ”Asiakkaat ovat iloisia”, jossa kerrotaan nykyisen kirjastorakennuksen valmistumisesta vuonna 1980. Silloin saatiin Raahen kerralla upea ja moderni kirjastotila, jonka veroista ei löytynyt koko Pohjois-Suomesta. Kuitenkin remontille on tarvetta, koska rakennus on ollut käytössä jo 30 vuotta. Artikkelin reunassa sijaitsevassa ”Fakta”-laatikossa käydään läpi kävijämääriä, lainauslukuja sekä teknisiä tiloja, joita pääkirjastosta tällä hetkellä löytyy. (Raahen Seutu 9.6.2010.)

Remontin tarpeellisuudesta puhuu myös Timo Töyräs Raahen seudun artikkelissa ”Tarpeeseen tulee” 25.2.2011. Artikkelissa hän avaa joitain kirjaston remontiin liittyviä lukuja ja toimenpiteitä. Kirjaston ikkunoita ja ilmastointia olisi uusittava. Kohta kolmekymmentä vuotta vanha rakennus alkaa osoittaa ikääntymisen merkkejä. (Raahen Seutu 25.1.2011.) Varsinaisesta muutosta Töyräs pääsee puhumaan otsikolla ”Vuoden päästä alkaa muutto”. Hän kertoo ketkä ovat olleet mukana muuton järjestämisessä ja että vuonna 2014 kirjaston uusittuihin tiloihin pitäisi voida muuttaa takaisin. Uusiin tiloihin on tulossa muun muassa kahvila, joka on ollut erityisesti nuorison toiveissa. Vaikka remontista on tehty monia suunnitelmia, ei kukaan voi tarkalleen tietää ennen valmistumista, miten tilat tulevat toimimaan. (Raahen Seutu 8.2.2012.) Artikkelissa ”Kirjasto taipuu moneen” esitellään pääkirjaston uusittua ulkomuotoa. Kyseisessä artikkelissa osoitetaan havainnekuvin miltä kirjaston uusi ilme tulee näyttämään ja mitä parannuksia kirjaston tiloihin ja toimintaan saadaan remontin myötä. Kahvilasta on myös puhetta ja kirjaston tilojen pitäisi laajentua noin 300 neliometrillä. (Raahen Seutu 19.4.2012.)

4.5.1 Kirjaston entiset työntekijät kiinnostavat paikallislehtiä

Aikajaksossa 2008–2012 käsitellään paljon erilaisia henkilötarinoita kirjastoon ja sen historiaan liittyvistä henkilöistä. Anna Mustonen saa muistopatsaan (Raahen seutu 2.7.2010), Paula Pirisen kuulumisia kysellään (Raahen seutu 25.11.2010), Eija Huusari on saatu haastatteluun uudesta työstään (Raahen seutu 5.1.2012) ja Paavo Muilu jatkaa kirjastossa eläköitymisestä ja ansiorististä huolimatta. (Raahen seutu 9.2.2010)

Raahelaiset ovat olleet jatkuvasti kiinnostuneita kirjastonsa henkilöstöstä niin menneistä kuin nykyisistäkin. Raahen kirjastossa on vuosien saatossa ollut monia mielenkiintoisia henkilöitä töissä, joita media seuraa eläkkeelle asti. Raahelaiset ovat näiden artikkelien perusteella ylpeitä kirjastonsa menneisyydestä ja kirjastonhoitajistaan. Henkilötarinoiden kautta on kuitenkin siirrytty seuraamaan enemmän varsinaisen kirjastolaitoksen toimintaa, kuten remonttiin ja muihin uudistuksiin viittaavat artikkelit antavat ymmärtää.

Raahen kirjasto on onnistunut päästä lakkautus- ja säästöuutista takaisin uutisointiin, jossa vahvat henkilötarinat ja kirjaston tulevaisuuteen panostava kehitys saavat vahvimman sijan. Kirjastosta ja sen toiminnasta yhteiskunnassa saa aktiivisen toimijan kuvan. Kirjasto esittäytyy vahvana laitoksena, joka ei horjunut kovienkaan säästöjen alla, vaan jatkaa yhä urakkaansa kulttuurin suosituimpana laitoksena. Tämän voi huomata kirjastossa olevan taiteen uudelleen alkaneesta uutisoinnista sekä remontin aiheuttaman muutoksen välttämättömyydestä, kuten Töyräs useaan otteeseen toteaa (Raahen Seutu 25.1.2011; Raahen Seutu 8.2.2012; Raahen Seutu 9.6.2010).

5 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 ”Raahelaisten rakastama laitos”

Tutkimusmateriaalin artikkeleista sekä kirjallisuudesta voidaan huomata, että raahelaiset ovat aina rakastaneet kirjastoaan ja se ei ole muuttunut tutkimusajanjakson aikana ollenkaan. Tämän huomaan aivan selvästi siitä uutisoinnista, jota jokainen uudistus tai lakkautus saavat osakseen paikallisessa mediassa. Vuonna 1980 valmistunut ensimmäinen vain kirjastoa varten rakennettu kirjastorakennus oli kaupunkilaisille tärkeä uudistus ja siitä oltiin ylpeitä ennen ja jälkeen valmistumisen (Raahen Seutu 14.9.1981).

Esimerkkinä tästä tunteellisesta suhtautumisesta kirjastoon on Rantakadulle rakennetun kirjastorakennuksen osakseen saama uutisointi. Ennen ja jälkeen sen valmistumisen sen toimivuudesta ja paremmuudesta edellisiin tiloihin sekä muiden kirjastojen tiloihin oltiin varmoja (Raahen Seutu 14.9.1981). Myös muualla päin Suomea kirjoitettiin Raahen uudesta pääkirjastosta. Otsikolla ”Raahen pääkirjasto on monitoimitalo ja palvelulaitos” kerrotaan, kuinka Raahen uusi kirjasto on modernein ja käytännöllisin koko Pohjois-Suomessa (Kaleva 5.3.1981). Myös 30 vuotta sen jälkeen tapahtuva remontti sai osakseen aivan samankaltaista uutisointia. Raahen Seutu kirjoitti remontin tarpeesta ensimmäisen kerran jo 19.9.2002. Muutamaa vuotta ennen remonttia lehteen alkoi ilmestyä havainnekuvia uudesta ja hienosta rakennuksesta sekä lukuja että perusteluja remontin tarpeellisuudelle. Lehti halusi välittää lukijoilleen tarkkoja tietoja niistä uudistuksista, joita Raahen pääkirjastolla tapahtuisi remontin yhteydessä. Lehtien välittämät mielikuvat kirjastolaitoksesta Raahessa olivat, että kirjasto oli kiinnostava laitos ja sen kehittymistä kannatti seurata.

Raahelaiset puolustivat lähikirjastojaan aktiivisesti koko 90-luvun, vaikka joutuivatkin lopulta taipumaan 2000-luvulla taloudelliselle painostukselle. Tästä puolustamisesta esimerkkinä voidaan nähdä 1990-luvulla kirjoitetut artikkelit kuten ”Kyläkirjastossa on kivaa!”, jossa Piehingin kirjaston tärkeydestä kylälle ja koululaisille kerrotaan (Raahen Seutu 26.10.1993). Kirjasto oli aina ollut raahelaisten mielissä tärkeä kokoontumispaikka ja paikka, joka tarjosi kulttuuria ja palveluita kaikille alueensa asukkaille. Kirjastoa

pidettiin jo 80-luvulla ja kasvavassa määrin 2000-luvulle tultaessa kulttuurin paikallisena keskuksena, kulttuurin majakkana ja sydämenä, ystävällisenä palveluorganisaationa, jota käytetään paljon. Tähän kehitykseen vaikuttivat Suomen kirjastojen yleinen tilanne 1990-luvulla ja siitä seurannut profiilin nosto sekä raahelaisten kaipuu paikallisidentiteettiä kohtaan kuten 1990-luvulla ilmestyneistä lähdeartikkeleista voidaan nähdä.

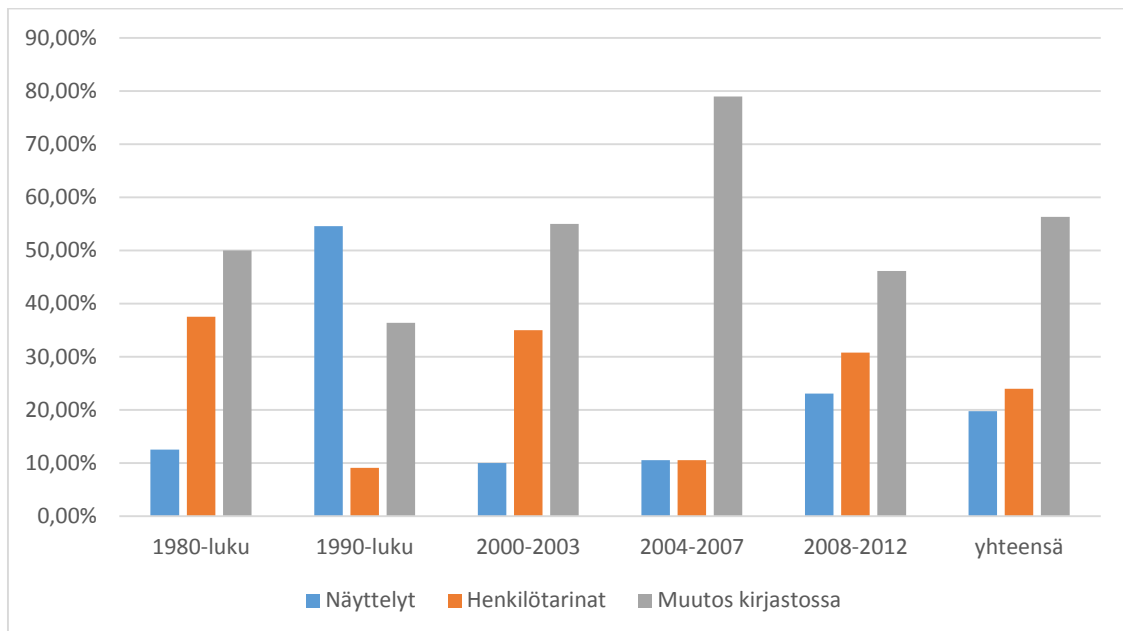
Jonkin verran paikallisimago järkkäsi lakkautuksista ja aukioloaikojen lyhentämisestä. Kuitenkin Raahessa oli ymmärretty varautua modernisoitumalla tulevaan. Modernisoitumista kuten sähköisten kirjojen tuloa Raaheseen, internetpalvelujen lisääntyminen sekä uudet tietokonejärjestelmät lainauksessa ja kirjojen käsittelyssä, olivat niitä kehityksiä, joilla kirjaston tulevaisuuteen panostettiin (Raahelainen 21.1.2004). Internetin välityksellä voitiin korvata monia sellaisia palveluita, joiden takia ennen oli jokaisen täytynyt käydä kirjastossa, kuten aineiston varaaminen ja uusiminen. Tällaiset palvelut paikkasivat sitä kirjastoverkon lakkautuksista syntynyttä vajetta, jonka lakkautukset olivat Raahen luoneet.

5.2 Kirjasto täynnä mielenkiintoisia ihmisiä

Jos raahelainen media on aina rakastanut kirjastoa, niin samoin se on tehnyt myös kirjaston henkilökunnan osalta. Vähän väliä media kaivaa esiin jonkun uuden, vanhan, entisen tai nykyisen raahelaisen kirjastovaikuttajan ja esittelee hänen elämänsä ja ansioitaan sekä kirjastossa että yksityisestikin. Tällaisista kirjastokuuluisuuksista puhutuin oli Anna Mustonen ja hänen elämänsä sekä tekonsa Raahen kirjastossa. Tasaisin väliajoin ilmestyi artikkeleita kirjaston historiasta, lähes kaikissa näistä esiintyi Anna Mustonen. Monet muutkin pääsivät otsikkoihin, Eija Huusari on vähän väliä ennen 2000-lukua tekemässä jotain kiinnostavaa. Huusarin kabareet kiinnostavat mediaa ja uusi kabaree EU-rahoituksella saadaan aikaiseksi 90-luvulla (Raahen Seutu 14.2.1995). 2000-luvulla Timo Töyräs oli esillä melkein jokaisessa artikkelissa, jossa mainitaan kirjasto. Töyräs edustaa kirjastoa yhtenä henkilön aikaisempien usean henkilön sijasta. Kirjastoa pidetään paikkana, jossa on kulttuurillisesti ammattitaitoisia ihmisiä ja sellaisia ihmisiä, jotka saavat aikaan positiivista ilmapiiriä myös työnsä ulkopuolella.

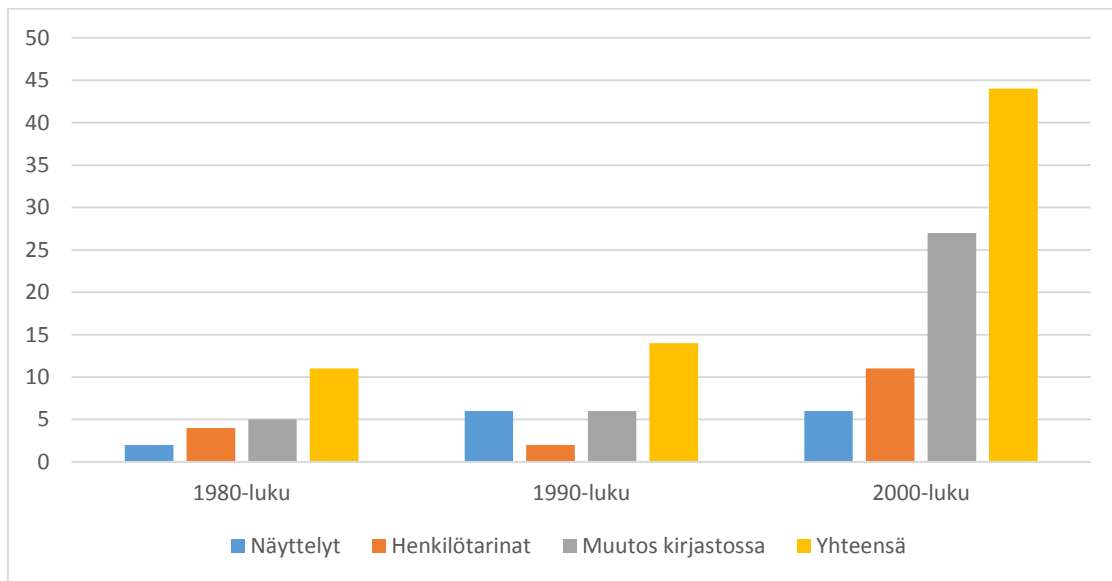
5.3 Muuttuva uutisointi

Kuten kuviosta 2 voidaan huomata, artikkeleiden suhteellinen määrä toisiinsa verrattuna on muuttunut aikajaksoittain varsin dramaattisesti sen mukaan, mikä kunkin hetken kiinnostava näkökanta kirjastoon on ollut. Kuviosta voidaan havaita ne muutokset uutisoinnissa, joista tutkimuksessa on moneen otteeseen puhuttu. Muutokset vuosikymmenien mukaan esimerkiksi näyttelyistä kertovien uutisten suuri kasvu 1980-luvulta 1990-luvulle (kuvio 2). Erilaisten näkökantojen suosion vaihtelu osoittaa sekä yhteiskunnallista muutosta että muutosta mielikuvissa, joita media antaa kirjastosta.

Kuvio 2 Artikkelien teemojen suhteellinen määrä. N=63

Kuviosta 3 nähdään artikkelimäärien absoluuttinen kasvu eli kuinka monta artikkelia vuosikymmenittäin on kirjoitettu. Tässä kuviossa aikajaksotus ei noudata aikaisemmin sovittua, jotta se näyttäisi paremmin todellisen määrän kasvun samalla tavalla. 2000-luvun tuloksissa ei ole otettu huomioon vuosia 2010-2012, koska ne eivät kuulu 2000-luvun ensimmäiseen vuosikymmeneen. Vuosituhannen toisen vuosikymmenen ollessa vajaa, sitä ei voida ottaa vertailu kohteeksi absoluuttisessa määrän kasvussa ajallisen jaksonsa eri kokoisuuden vuoksi. Kuviosta 3 voi havaita artikkelien määrän kasvun, joka on tapahtunut 2000-luvulle tultaessa.

Kuvio 3 Artikkelin määrien absoluuttinen muutos N=69²

Media on aina kiinnostunut uusista asioista ja sen takia siis muutokset ja tavallisuudesta poikkeavuudet ovat herättäneet useimmin toimittajien mielenkiinnon. Tämän tapaisia artikkeleita ovat kirjaston muuttamiseen liittyvät artikkelit sekä 1980-luvulla sekä 2000-luvulla. Yhdessä uutisartikkelissa saatetaan ottaa kaksi näkökantaa, kuten vaikka kertoa kirjastossa tapahtuneesta muutoksesta henkilökuvan kautta, jolloin se on merkitty taulukkoon kaksi kertaa. Tällainen päällekkäisyys aiheuttaa artikkelien määrän muuttumisen 63 artikkelista taulukon osoittamaan 69 artikkeliin.

5.4 Kirjasto paikallisuuden symbolina

Raahen kirjaston julkisuuskuva on ollut kaiken kaikkiaan alusta saakka positiivinen kulttuurin tuottaja ja suojelija, kuten tutkimuksessa on huomattu. Kirjasto on saanut mediassa yhä keskeisemmän roolin kulttuurin alalla viimeisenä linnakkeena, jossa myös tavallinen raahelainen uskaltaa käydä. Tämä on nähtävissä 1990-luvun uutisoinnissa paikalliskirjastojen tärkeydestä kyläyhteisöille. Mielikuva Raahen kirjastosta paikkana,

² Kuviossa on laskettu osa artikkeleista useampaan kertaa, koska ne kertovat enemmän kuin yhdestä osa-alueesta.

jossa taide on esillä jokaisen katsottavaksi ja josta saa paikallisväritteistä ja henkilökohtaista palvelua on syvälle iskostunut. Raahen pääkirjaston näyttelytilaan tuodaan vaikuttavia näyttelyitä ja modernia taidetta. Modernia sekä marginaalista taidetta edustaa lybeckeriläisten näyttely taidegrafiikasta, jossa esitetään opiskelijoiden taiteellista näkemystä Raahesta (Raahen Seutu 17.3.2000). Tällaiseen julkisuuskuvaan jokaisen kirjaston olisikin hyvä pyrkiä.

Paikallisuuden mielikuvat ja tärkeys nousivat esille varsinkin 1990-luvun laman aikana. Kuitenkin jo sitä ennen kirjaston rooli yhä aktiivisempana osana yhteiskuntaa oli kasvussa ja paikallisten kirjaston erityishuomiointi oikeastaan vain yksi Raahen kirjaston aktiivisuuden lisääntymisestä johtuva oire. Media kiinnostui Raahen kirjastosta uudella tavalla 2000-luvulle tultaessa ja kun Timo Töyräs nimitettiin kirjastotoimenjohtajaksi (ks. Kuvio 3). Raahen kirjasto oli tehnyt työnsä aikaisemmin näkymättömästi, tuottamalla palveluita ja sivistäen kaupunkilaisia. Kirjasto oli täysin eri tavalla otsikoissa kuin kahtena edellisenä vuosikymmenenä. Alettiin puhua modernisoitumisesta ja remontista, mukautumisesta tulevaisuuteen ja entistä aktiivisemmasta toiminnasta kaupungin hyväksi.

Raahen kirjastosta oli pitkän työn tuloksena tullut raahelaisten kulttuurillinen keskus, organisaatio, joka aktiivisesti ajoi lukutaidon ja sivistyksen parantamista eikä juuttunut vanhoihin kaavoihinsa. Tämä kulttuurillinen kasvatus on Raahen kaupungissa alkanut jo 1800-luvulla. (Raahen Seutu 10.8.1990.) Kirjasto oli paikallinen toimija, joka toi helposti samaistuttavia näyttelyitä, kirjallisuutta, musiikkia ja tapahtumia jokaisen ulottuville. Näistä ominaisuuksista kertovat näyttelyistä ja lahjoituksista kertovat artikkelit, kuten miten Paul Sovion lahjoittama kokoelma aiotaan saada esille ja kaikkien saataville (Raahen Seutu 24.7.1983). Toinen samasta aiheesta kertova artikkeli kertoo kotiseutuaineiston saattamisesta internettiin. Internetin välityksellä aineisto on paremmin kaupunkilaisten saatavilla (Raahen Seutu 7.9.2000).

5.5 Rantakatu ja aktiivisuuden imago

Raahen kirjasto oli kehittänyt itselleen uuden kirjastorakennuksensa myötä juuri sellaisen imagon kuin uutta päärakennusta rakentaessa oli ajateltukin. Rantakadulle tulevalta rakennukselta toivottiin monipuolisuutta ja toiminnan parantumista, joka toteutuikin

kuten sekä paikallisessa että yleisessä mediassa toettiin. (Kaleva 5.3.1981; Raahen Seutu 14.9.1981.) Oli saatu kirjaston perustoiminnat esiin ja julkiseen tietoon, näitä perustoimintoja olivat esimerkiksi lainaaminen, näyttelyiden esille tuominen, lukupiirien ja lukudiplomien tuominen. Kirjasto ja sen toiminnot olivat tärkeä osa kaupunkikuvaa tultaessa 2000-luvulle. (Raahelainen 20.11.2004; Raahen Seutu 19.9.2002.) Raahen kirjasto poisti julkisuuskuvastaan vanhanaikaisuuden ja passiivisuuden. Kirjastosta muotoutui Rantakadun päärakennuksensa aikana julkisuuskuvaltaan mallikas kirjasto, jonka ajateltiin olevan yhteiskunnallisesti aktiivinen ja elävä kulttuurilaitos. Kirjasto on paikka, jossa sekä sivistystä että tietoa oli helposti saatavilla. Näyttelyt olivat ilmaisia ja pääsy kulttuurin täytyi olla jokaisen oikeus (Raahelainen 20.11.2004).

Tämä julkisuuskuvan muuttuminen mediassa oli suuri asia, koska oikeastaan kirjasto teki yhä täysin samoja asioita, joita se oli aina tehnyt, näyttelyitä, sivistys- ja kasvatustyötä sekä työtä kirjallisuuden edistämiseksi, johon saatiin myös erikseen varoja. (Raahen Seutu 27.1.2006.) Ero vanhaan oli täysin uudenlainen julkinen rooli, jonka Raahen kirjasto otti itselleen median tarjoaman kanavan kautta. Tämä voidaan numeerisesti huomata kuvioista 2. Syy tälle median huomion kasvulle ei selity lehtien palstatilan kasvulla, koska kummankaan lehden sivumäärä ei tutkimusaikana kasvanut merkittävästi.

Raahen kirjasto ei lähtenyt erilaistumaan tai muuttamaan dramaattisesti palvelukonseptiaan. Sen sijaan kirjasto keskittyi omaan osaamiseen ja kehitti aktiivisesti sekä toimintojaan että ympäristöään, samalla tiedottaen tehokkaammin toiminnastaan. Kirjasto sai kasvaneella mediahuomiolla kuuluvuutta sekä itselleen että tärkeinä pitämilleen asioille. Mainostamalla toimintaansa mediassa ja parantamalla julkisuuskuvaansa, kaupunkilaiset saivat paremmin tietoa kirjastopalveluista. Modernisointi ja uudet palvelut nostivat kirjaston imagoa tulevaisuuden tekijänä, näin kirjasto varmisti sekä oman jatkumisensa että merkittävästi helpotti toimintaansa kaupungissa.

Kirjaston toimiminen on paljon helpompaa, jos kaupunkilaiset osaavat vaatia äänekkäästi päättäjiltään kirjaston palveluiden säilyttämistä. Raahen kirjaston aktiivinen rooli mediassa kulttuurin ja paikallista identiteettiä puolustavana kulttuurikeskuksena varmisti sellaisen näkyvyyden Raahessa, että kaupungin päättäjät eivät voi säästää kirjastoa

hengiltä. (Raahen Seutu 24.9.1991; Raahen Seutu 26.10.1993; Raahen Seutu 30.10.2006.) Raahen kaupunginkirjaston julkisuudenkuva on kehittynyt kestäväällä ja pitkäjänteisellä työllä Raahen asukkaiden hyväksi. Kirjaston imago on kasvanut pelkästä julkisesta laitoksesta koko kaupungin tarpeita vastaavaksi monipuoliseksi kulttuurilaitokseksi.

6 POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena on ollut tutkia mitä, minkälaisen käsityksen paikallinen media antaa Raahen kaupunginkirjastosta. Tavoitteenani oli tutkia kirjastosta kirjoitettujen artikkelien avulla minkälainen julkisuudenkuva ja imago Raahen kaupunginkirjastolle syntyy. Halusin saada rakennettua tutkimuksessa jaksoittaisen julkisuudenkuvan ja imagon kehityksen ja näin saada selville miten kirjaston imago ja julkisuudenkuva ovat kehittyneet.

Tutkimusmenetelmänä oli laadullinen sisällönanalyysi. Sisällönanalyysi toteutettiin tutkimalla lähdeartikkelien sisältöä ja tulkitsemalla niiden merkitystä ja sanomaa suuremmissa mittakaavassa. Mielestäni tutkimuksen menetelmä sopi erittäin hyvin tavoitteiden saavuttamiseen.

Tutkimuksen tuloksiin on pyritty rakentaa mahdollisimman ehjä sisäinen yhtenäisyys, joka silti jättää tuloksiin tulkinnanvaraa tuleville tutkijoille. Tuloksilla on haluttu helpottaa Raahen kaupunginkirjaston tulevaisuuden kehityksen hahmottamista ja auttaa seuraavia tutkijoita selvittämään Raahen kirjaston historiaa.

Opinnäytetyön tekeminen sujui mielestäni hyvin. Varsinaisen tutkimuksen tekemiseen kului noin kaksi kuukautta, mutta aiheeseen ja lähdemateriaaliin tutustumiseen meni noin kuusi kuukautta ennen tutkimuksen aloittamista. Tarkka tutustuminen viitekehyksessä käytettävään lähdeaineistoon kuten kaupungin ja kirjaston historiaan vei jonkin verran aikaa. Aikaavievää oli myös kirjaston imagon ja markkinoinnin käsitteisiin perehtyminen. Varsinainen kirjoitusprosessi sujui varsin nopeasti eikä siihen kulunut kuin noin kuukausi. Työn kirjoittamista helpotti joustava opiskeluaikataulu, jonka avulla saatoin käyttää päivässä jopa 12 tuntia pelkästään opinnäytteen kirjoittamiseen.

Työn tehtyäni huomasin tutkimusajankohdan osuneen käänteentekevään ajankohtaan Raahen kaupunginkirjaston historiassa. Kirjasto kehittyi tutkimusaikana pienestä kirjastoyksiköstä kaupunkinsa kokoiseksi laitokseksi. Myös kirjastohenkilöstön osalta opinnäytteen tutkimusajankohta oli mielenkiintoinen. Tutkimuksen alussa esiintyvät vahvat kirjastovaikuttajat olivat mukana aivan tutkimuksen loppuvaiheessa, kuin

romaanissa heidän tarinansa epilogi kirjaston osalta kerrottiin haastatteluissa, joissa he kertoivat uudesta elämästään eläkkeellä. Jollain tavalla yksi osa kirjaston historiaa sulkeutui juuri, kun uusi vaihe oli alkamassa uusien kirjastotilojen myötä.

Kommunikointi tilaajan kanssa sujui ongelmitta. Olin tilaajan yhteyshenkilöön paljon yhteydessä ja sain häneltä paljon tietoa Raahen kaupunginkirjastosta ja tutkimukseen liittyvästä materiaalista. Yhteydenpito tilaajaan auttoi todella paljon opinnäytetyön edistymistä. Yhteys myös ohjaavaan opettajaan sujui helposti ja sain hyviä korjausneuvoja työn edetessä.

Tutkimusongelmaani sain tutkimuksesta vastaukseksi, että Raahen kaupunginkirjaston imagon ja julkisuuden kuvan kehitys on ollut pitkälti nousujohteista. Tutkimuksessa selvisi, että kirjasto on ottanut tutkimusaikana yhä aktiivisemmän roolin kaupungin kulttuurin suojelijana. Median antamat mielikuvat kirjastosta ovat olleet positiivisia ja kaikki kirjastosta kirjoitetut artikkelit ovat olleet kirjastomyönteisiä. Jopa negatiivisista asioista kirjoitetut uutiset, kuten lakkautukset, ovat antaneet positiivisen mielikuvan kirjastosta. Tuloksena on siis, että Raahen kaupunginkirjaston nykyinen julkisuuskuva on aktiivinen paikallisuuden puolustaja ja kirjaston imago on tämän julkisuuskuvan mukainen.

Toivon, että tutkimustani voidaan käyttää lähteenä tulevaisuudessa, kun Raahen kaupunginkirjastoa tutkitaan uudelleen. Tutkimuksellani halusin antaa vastauksen tutkimusongelmiin ja saada tyydyttävän vastauksen aikaiseksi käyttämälläni tutkimusmenetelmillä. Uskon, että opinnäytetyötäni voidaan hyödyntää tulevissa Raahen kirjastoa koskevissa tutkimuksissa ja tiedän siitä saavan itsenäisenä tutkimuksena paljon käyttöä irti.

LÄHTEET

Aineslähteet

Raahelainen 1980–2012

Raahen Seutu 1980–2012

Muut lähteet

Aaltonen, H. 2009. Kirjavarastosta olohuoneeksi: yleisten kirjastojen tilojen historiaa. Teoksessa I. Mäkinen (toim.) Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ Finand Oy, 467–612.

Aunola, A & Pikkarainen, A. 2009. Raahe : monet kasvot. Raahe: Raahen PR-palvelut.

Blanchett, H., Powis, C. & Webb, J. 2012. A Guide to Teaching Information Literacy 101 Practical Tips. Lontoo: Facet publishing.

de Saez, E. 2002. Marketing concepts for libraries and information services. London: Facet publishing.

Historiaa. Raahen kaupunki. 2012. Hakupäivä 17.2.2014.

<http://www.raahe.fi/kirjasto/historiaa>.

Karvonen, E. 1999. Elämää mielikuvayhteiskunnassa: imago ja maine menestystekijöinä myöhäismodernissa maailmassa. Helsinki: Gaudeamus.

Kinnunen, E 2013. Yleiset kirjastot Pohjoismaissa: niiden kehitys ja vertailu. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Koivu, I. 2013. Keisarin uudet vaatteet. Kirjastolehti. Hakupäivä 1.3.2014.

<http://kirjastolehti.fi/artikkelit/artikkeli/266/keisarin-uudet-vaatteet/>.

Lackman, M. 1991. Raahen tienoon historia. 3, Raahen kaupunki, Pattijoen (Salon emäseurakunnan), Saloisten ja Vihannin kunnat sekä seurakunnat 1870-luvulta vuoteen 1975. Raahe: Raahe-Pattijoki-Vihanti – historiatoimikunta

Lisätietoa julkaisusta Raahelainen. 2014. Ostrobotnia. Hakupäivä 26.2.2014.
<http://oukasrv6.ouka.fi:8000/?celi=4920&doci=6421&formid=docis&index=0&max=1648&previd=fulls&sesid=1393398053>.

Lisätietoa julkaisusta Raahen Seutu. 2014. Ostrobotnia. Hakupäivä 26.2.2014.
<http://oukasrv6.ouka.fi:8000/?celi=4921&doci=5328&formid=docis&index=1&max=3459&previd=fulls&sesid=1393398053>.

Mäkinen, I. 2009. Kirjasto Fennomaanien kansansivistysohjelmassa. Teoksessa I. Mäkinen (toim.) Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ Finand Oy, 151–213.

Mäkinen, I. 2009. Yleinen kirjasto hyvinvointiyhteiskunnassa 1960-luvun alusta vuosituhannen vaihteeseen.. Teoksessa I. Mäkinen (toim.) Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ Finand Oy, 384–454.

Nygård, Toivo. 1995. Raahen tienoon historia. 2, Raahen kaupungin ja Salon pitäjän eli Saloisten, Pattijoen ja Vihannin historia isonvihan jälkeen 1860-luvulle. Raahe: Raahen kaupunki; Pattijoki: Pattijoen kunta; Vihanti: Vihannin kunta.

Puskala, M. 1981. Raahen pääkirjasto on monitoimitalo ja palvelulaitos. Kaleva 5.3.1981, 13.

Raahen kirjasto historiaa. Kirjastovirma. 2007. Hakupäivä 17.2.2014.
<http://www.kirjastovirma.net/kirjastot/raahe>.

Rajaniemi, J. 2006. Kasvun kaavoitus Tapaus Raahe 1961–1996. Kankaanpää: Messon.

Seuratoiminta. Raahe-Seura ry. 2013. Hakupäivä 4.4.2014.

<http://edu.raahe.fi/yhdistykset/raaheseura/>.

Silius, K. 2005. Sisällönanalyysi. Hakupäivä 20.2.2014.

http://matwww.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatkosems04/liitteet/JOS_hypermedia_Silius150405.pdf.

Toivanen, P & Forss, A. 1990. Raahen tienoon historia. 1, Salon emäpitäjän ja Raahen kaupungin historia esihistoriasta isonvihan loppuun. Raahe: Raahen kaupunki; Pattijoki: Pattijoen kunta; Vihanti: Vihannin kunta.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vatanen, P. 2009. Modernin suomalaisen kirjastoliikkeen synty. Teoksessa I. Mäkinen (toim.) Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ Finand Oy, 223–289.

Vuokko, P.2004. Nonprofit-organisaatioiden markkinointi. Helsinki: WSOY.